საქართველო

წელიწადი მეექვსე — კვირა, იანვრის 4 1920 წ. № 3 — ფ[illegible] 3 მან.

პირველ იანვრიდან გამოდის

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი

საქართველო

1920 წ. (წელიწადი მეექვსე) 1920 წ.

გაზეთი არის ეროვნულ-დემოკრატიული მიმართულებისა, განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიურ ცხოვრებას: ვაჭრობა-მრეწველობის და სასოფლო მეურნეობის წარმატებას, აგრეთვე საპროფესიო და სატეხნიკო ცოდნათა გავრცელებას.

გაზეთში მონაწილეობენ ცნობილი პუბლიცისტები და მწერლები.

გაზეთს ყავს კორესპონდენტები ევროპაში და სპეციალი ტელეგრაფი კორესპონდენტები საქართველოს ყველა ქალაქებსა და დაბებში, აგრეთვე ბათომ ში, აზერბაიჯანში, სომხეთში და ჩრდილო-კავკასიაში, რაც საშუალებას აძლევს მას მიაწოდოს მკითხველ საზოგადოებას ფართო ინფორმაცია, როგორც შინაური ცხოვრებისა, ისე უცხოეთის ვითარებისა.

გაზეთის ფასი:

ერთი წლით	ნახევარ წლით	სამი თვით
1000 მან.	600 მან.	300 მან.

მისამართი: თბილისი, დამფუძნებელი კრების (ყ. სასახლის) ქუჩა № 5. ქართული ქარვასლა. ფოსტის მისამართი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. დეპეშის მისამართი: თბილისი „საქართველო“.

ოლღა ზაქარიას ასული პეტრიაშვილისა შვილით, სოლომონი, გრიგოლ და იოსები ქურდიანები დებით გულ ითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ ხანგრძლივი ავათმყოფობის შემდეგ, პირველ ქმარისა და დანარჩენების სიძის

დეკანოზ გიორგი პეტრიაშვილის

გარდაცვალებას 1 იანვარს. გამოსვენება მიხეილის საავადმყოფოდან ნიკოლოზის ეკლესიაში დილის 9 საათზედ, კვირას, იანვრის 4-ს. დაკრძალვა პეტრე-პავლეს სასაფლაოზედ. 2686 1 1

მწუხარებაში მყოფნი: ქვრივი კნ. მარიამი, შვილები ელენე, ზურაბ, სარდიონ, და ტარიელ წერეთლები აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ამა წლის იანვრის 10-ს დილით შაბათს დ. საჩხერეში საგვარეულო აკლდამაში (სობოროში) გადახდილ იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი დაუვიწყარ

ირაკლი მელქისედეკის ძე წერეთლის

სულის მოსახსენებლად. 2690 1—1

ღრმად დამწუხრებულნი მშობლები ესტატე დიმიტრის ძე და ელისაბედ ანდრიას ასული ლომიძეები შვილებითურთ თამარით და დიმიტრით და სიძით იოსებ ჩხენკელით აუწყებენ ნათესავთ ნაცნობთ და ამხანაგობას, რომ შვიდ იანვარს იქნება გადახდილი ნახევარი წლის წირვა და პანაშვიდი მათი ძვირფასი და დაუვიწყარის

სტუდ. მედიკ მიხეილ (მიშა) ესტატეს ძე ლომიძის და ელისაბედ დიმიტრის ასულის ლომიძესი

წირვა და პანაშვიდი სურამის ღვთის მშობლის ეკლესიაში 2691—1—1

სახელმწიფო თეატრი

ოპერა ევლახიშვილის ხელმძღვანელობით.

სადღესასწაულო რეპერტუარი

კვირას, იანვრის 4-ს

დილით	საღამოთი
ევგენი ონეგინი	სევილიელი დალაქი

ორშაბათს, იანვრის 5-ს საღამოთი

აბესალომ და ეთერი

ხუთშაბათს, იანვრის 8-ს

დილით	საღამოთი
გენზელ და გრეტელი	პიკის ქალი

პარასკევს, იანვრის 9-ს

დილით	საღამოთი
კარმენ	ჰოფმანის ზღაპრები

შაბათს, იანვრის 10-ს, ოპერა მუშებისათვის.

„ჯამბაზები“ და ბალეტი

კვირას იანვრის 11-ს

დილით	საღამოთი
გენზელ და გრეტელი	დუბროვსკი

გამოვიდა და იყიდება

„მეოცნებე ნიამორები“

№ 3

რედაქტორი: ვალერიან გაფრინდაშვილი.

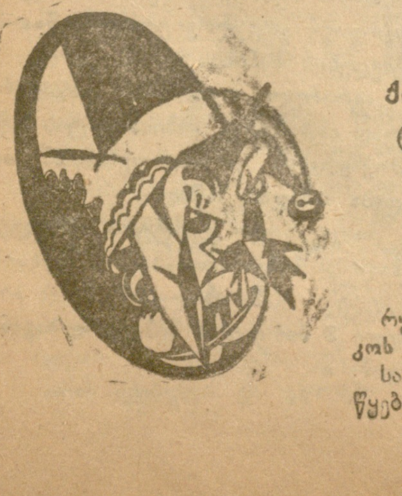

ქიმერიონი

ქართველ მწერალთა კლუბი

(რუსთაველის პრ., 21, ყოფ. „ანონა“)

ყოველ დღე საათის 1—5-დის

სადილი

რუმინიული ორკესტრი ცნობილ ანგელესკოს ხელმძღვანელობით.

საღამოს შეკრება 9 ნახ. ს. პროგრამის დაწყება 10 ნახ. ს.

დღეს კინო თეატრებში

კინო-თეატრი ოლღას ქუჩა № 3. **ფილმა** მხატვრული კინო-ილლიუსტრაცია ა. დიუმას განთქმულ რომანით

„გრაფ მონტე-კრისტო“

„ძმ. პატეს“ ატელიეს გამოცემა. სერია „ფილმ დ' არ“. ეპოქები 1 და 2 — „ედმონდ დანტესი“ „მონტე-კრისტოს საუნჯე“. დანტესის როლში ბ-ნი დ. მატო.

მუს. ილუსტრ. ნ. ხუდიაკოვისა. თეატრი ითბობა.

აპოლლო ახალი რუსული მხატვრული დადგმა ატელიე „ნეპტუნისა“

დემონის ძალა

დრამა 5 მოქმ. ზოია ბარანცევიჩის და ტურკინასი. მოქმედება სწარმოებს კავკასიის ბუნების მშვენიერ ფონზე. უმთავრეს როლებში: ნაბლოცკაია, კოლუმბავა, ნეკრასოვი. დადგმა მალიკოვისა.

კინო პალასი ახალი დიდი სამხატვრო პროგრამა „ჩანესის“ ატელიეს გამოცემა

ბერი! ზელი გავშვების გამტაცებლები

სევდიანი დრამა 4 ნაწ. დიდი ქალაქის ბანდიტების ცხოვრებიდან. შესანიშნავი დადგმა. მომტაცებელი ტრიუკი!

სიყვარული და შოკოლადი მხიარული კომ. 3 ნაწილად

ანონსი: ამ დღეებში ახალი შესანიშნავი დადგმა ლეონიდოვისა და დორეტტონის მონაწილეობით

მინიონი ა. პაჟულინის რომანიდან

„ასე იყო გადაწყვეტილი“

ტრაგედია. მონაწილეობენ მ. გორიჩევა და გ. რუტკოვსკაია.

დასასრულ

„საზღვართა სამეფოში“

კომიკური.

ამ პროგრამაზე მოწაფეები და ბალღები არ დაიშვებიან.

მიხეილის **ალკრე** პლეხანოვის ქუჩა, 91. მხოლოდ სამი დღე ქრისტეშობისთვის 29, 30, 31-ს

სიკვდილის ფრთებს ქვეშ

პრინც ალბერტ ფლორენტილის მემუარებიდან. ტრაგედია 4 ნაწილად მარია იაკობინის მონაწილეობით.

დასასრულ **კომიკური**

ყოველ დღე სიმფონიური ორკესტრი.

დასაწყისი საღამოს 5 საათზე.

იანვარში გამოვა ყოველთვიური ჟურნალი

„შვილდოსანი“

მონაწილეობენ: შალვა ამირაჯიბი, ა. არსენიშვილი, შ. აფხაიძე, ვალერიან გაფრინდაშვილი, ლადო გუდიაშვილი, რ. გვეტაძე, ნიკოლაი ევრეინოვი. პაოლო იაშვილი, პავლე ინგოროყვა. შ. კარმელი. ს. კლდიაშვილი, გ. ლეონიძე, ნ. ლორთქიფანიძე. ნინა მაყაშვილი, არჩილ მიქაძე, ნ. მიწიშვილი, კოლაუ ნადირაძე, გრიგოლ რობაქიძე, სერგეი სუდეიკინი, გალაკტიონ ტაბიძე, ტიციან ტაბიძე, ი. ყიფიანი, სანდრო ცირეკიძე და ლელი ჯაფარიძე.

ქუთაისის სამაზრო ერობა

ამით აცხადებს, რომ ქ. ქუთაისში ორპირის ქუჩაზე ერობის ქარავნის ეროში 11 იანვარს 1920 წ. დილით კვირას საჯარო ვაჭრობით გაიყიდება

ორი უღელი კამეჩი და ხუთი ცხენი

საჯარო ვაჭრობა დაიწყება დილის 12 საათზე

დაწვრილებით პირობების შეტყობა მსურველთ შეუძლიათ გაიგონ ქუთაისის სამაზრო ერობის კანცელარიაში. 322 5—4

მოითხოვეთ ყველგან

უმაღლეს ხარისხის

კონიაკი და არაყი

ი. მ. ლაზ[illegible]რევის

თბილისი კიროჩ. ქ. № 19. 305—20—11

კახური ღვინო

საუკეთესო ხარისხისა და შედარებით იაფ ფასებში

ბითუმად და წვრილად შეიძლება შეძენა

კახეთის მეღვინეთა მევენახეთა აქციონერულ საზოგადოებისაგან

„კახური ღვინო“

საწყობი და კანტორა რუსთაველის (გოლოვინსკის პროსპ.) № 40.

განყოფილებები: ოლღის ქუჩა № 40. დამფუძნებელ კრების (სასახლის) ქ. № 6. ჩერქეზიშვილის და პავლოვსკის კუთხე № 109.

6—3'1—6

კომისიონური კანტორაში

ტ. ა. ასათიანი

რუსთაველის პრ. № 10 (გოლოვინ. პრ.).

მიღებულია პარიზიდან დიდი, აუარებელ საქონელი

ქალთა და ბავშვთა ფეხსაცმელი, თეთრეულები, სუფრები ხელსაწმენდნი, პირსახოცები და სხვა.

კორსეტები, ბანდაჟი, საპარიკმახერო ნივთები, ჟილეტები, საპარსავები.

საგალანტერეიო საქონელი იყიდება ბითუმად და ნაწილობით. საქონლის გაყიდვა დაიწყობა ორშაბათიდან იანვრის 5 დან. 2686 4—1

ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის

სამაზრო კონფერენცია

ყვირილაში

გაიხსნება დღეს, 4 იანვარს.

მომხსენებელნი არიან დამფუძნებელი კრების წევრნი: ნიკო ნიკოლაძე და ალ. ასათიანი.

ხონში

ორშაბათს 6 იანვარს საღამოს 8 საათზედ გაიმართება

ეროვნულ დემოკრატიული პარტიის ხონის რაიონის ორგანიზაციათა ყრილობა

მომხსენებლები არიან: დამფუძნებელი კრების წევრნი: ნიკო ნიკოლაძე და ალ. ასათიანი

კონფედერაცია

არის მომენტები, როდესაც ზოგიერთ იდეის შესახებ ან კარგი უნდა ითქვას, არ სრულებით არაფერი;

ასეთია ამიერ კავკასიის რესპუბლიკების კონფედერაციის იდეაც, მაგრამ ერთხელ ჩვენ შემთხვევა გვქონდა ამ იდეის წინააღმდეგ გამოვსულიყავით. ის იყო საქართველოს ეროვნულ საბჭოში.

კონფედერაცია, თეორეტიულად, სახელმწიფოთა კავშირს ნიშნავს, მაგრამ პრაქტიკულად და კონკრეტიულად იგი იმდენად პრობლემატიური ცნებაა, რომ ვის როგორც ჰსურს ისეთს შინაარსს მისცემს.

ასე მოხდა საქართველოს ეროვნულ საბჭოს საკონსტიტუციო კომისიაშიც, რომელმაც თავისებურად წარმოიდგინა ამიერ კავკასიის ერთა კონფედერაციის ფორმები, ცალკე სახელმწიფოებრივ ერთეულების ხარჯზე ცენტრის მთავრობის გაძლიერებით.

როგორც დღეს, მაშინაც ჩვენთვის მიუღებელი იყო ყოველგვარი ცდა, რომელიც საქართველოს სუვერენობას დაჩრდილავდა და როდესაც კომისიამ კონფედერაციის სახელით საქართველოს ინტერესების ექსპლოატაცია მოინდომა, ეროვნულ-დემოკრატიულმა ფრაქციამ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა ასეთი კავშირის წინააღმდეგ მისცა ხმა.

ნამდვილად კი, კონფედერატიული სახელმწიფოებს ყველგან და ყოველთვის გარეშე მტრის[illegible]ნ თავდაცვითი ხასიათი ჰქონია; ასეთი იყო მაგალითად მეთვრამეტე საუკუნეში ამერიკის კოლონიების კონფედერაცია ინგლისის წინააღმდეგ, ასეთივე იყო ნიდერლანდიელების შეკავშირება ესპანიისა და საფრანგეთის წინააღმდეგ; მაგრამ უნდა ითქვას ისიც, რომ სახელმწიფოთა კავშირების არსებობა ყოველთვის ხან-მოკლე იყო და დღეს კონფედერაცია არსად არ არსებობს, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ევროპის „მოკავშირე სახელმწიფოთა“ ჩვეულებრივ კავშირის ფორმებს.

ამიერ-კავკასიის ერთა პოლიტიკურ ცხოვრებაში კონფედერაციის იდეას რამოდენიმე დღის ისტორია აქვს, მაგრამ ეს ისტორია ისეთის სკანდალით დამთავრდა, რომ ამიერ კავკასიის სეიმის კონფედერალისტებმა ერთი-მეორის გამომშვიდობებაც ვერ მოასწრეს.

დღეს კი, სწორედ ის ძალები, რომელნიც ყველაზე მეტად გამთიშველ ელემენტებს წარმოადგენდნენ სეიმში, —სახელდობრ აზერბაიჯანი და სომხეთი,—წინადადებას იძლევიან ხელახლა დაუბრუნდეთ ამ ისტორიას.

ამ შემთხვევაში ინიციატო[illegible] მუსავატელების ყრილობა[illegible], სომ[illegible] ზე[illegible] ბაიჯანის კონფერენციასა [illegible] ბაიჯანის მთავრობა[illegible] კუთვნით [illegible] ყურადღებოა, რომ აზერბაიჯანის ახა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დ ღ ე ს:

ინგლისის თემთა პალატაში დეპუტატ კენვორტმა საქართველოს შესახებ შეკითხვა შეიტანა.

შემუშავდა ეგვიპტის კონსტიტუცია, ინგლისის პროტექტორატის ქვეშ.

სამხრეთ-რუსეთის მთავრობამ გამოაქვეყნა დეკლარაცია.

ბულგარეთის მთავრობამ რადოსლავოვის თანამოაზრეები დაატუსაღა.

წ ე რ ი ლ ე ბ ი:

მეთაური: კონფედერაცია.
დ. კახრაძე: ქიმერიონი.
ეკონომიური ცხოვრება.
ვაჭრობა-მრეწველობა.

ლი მთავრობის დეკლარაციაში, ეს საკითხი უფრო ფართედ იყო დაყენებული სრულიად კავკასიის რესპუბლიკების კონფერენციის საჭიროების აღიარებით.

ჩვენ ჯერ არ ვიცით, თუ როგორ დაისმება ეს საკითხი ამიერ-კავკასიის კონფედერატიულ კავშირის შესახებ ამ კონფერენციაზე, რომელიც თბილისში უნდა იქნეს მოწვეული, მაგრამ დღეს სრულიად სხვა პირობებია, ვიდრე ეს იყო სეიმის და ეროვნულ საბჭოების მოქმედების დროს. წინად ისეთს სუბიექტიურ გარემოებასთან გვქონდა საქმე, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის მაძიებელთ არალეგალურად უხდებოდათ მუშაობა.

დღეს დამოუკიდებელ საქართველოს სამხედრო ძალების ხელმძღვანელი ბ. ჯუღელი, მაშინ სათემო ცენტრების კრებებზე ბ. ნ. რამიშვილს საქართველოს ეროვნულ საბჭოს პოპულიარიზატორობის გამო, ქვეყნის მოღალატედ სთვლიდა. შემდეგ მდგომარეობა შეიცვალა და პეტროგრადის პროლეტარიატზე გამიჯნურებული მენშევიზმი ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობიდან საქართველოს დამოუკიდებლობამდე ჩამოვიდა.

ქართული მენშევიზმის პოლიტიკური ევოლუციის ისტორია ჩვენთვის იმდენად საინტერესოა, რამდენადაც იგი ნათელს ჰფენს მის ეროვნულ იდეოლოგიის სიმტკიცეს და დღესაც ჩვენ ვიცით, რომ მენშევიკებისათვის საქართველოს დამოუკიდებლობა „იძულებითი“ ფაქტია და არა თვით მიზანი.

მომავალ საკონფედერაციო კონფერენციის სხდომის დარბაზშიც მენშევიკები უთუოდ ასეთი იდეოლოგიით შევლენ და თუ მხედველობაში ვიქონიებთ იმ გარემოებასაც, რომ ამიერ კავკასია სხვა და სხვა ორიენტაციის ერთი ზოოლოგიურ მუზეუმს წარმოადგენს, მაშინ ცხადი იქნება ჩვენთვის ამ კონფერენციის ბედი.

ჩვენ წინააღმდეგი არა ვართ სახელმწიფოთა კავშირისა, იმდენად რამდენადაც მასში დაცულია მოკავშირე ერთეულების მთლიანი სუვერენობა, და რამდენადაც მათი საგარეო ინტერესები ერთი მეორეს უახლოვდებიან;

ასეთი კავშირი უკვე არსებობს ჩვენსა და აზერბაიჯანს შორის თავდაცვითი ხელ-შეკრულების სახით. მაგრამ თუ მენშევიკებმა თავიანთი გავლენის გასავრცელებლად, ერთხელ კიდევ განიმეორეს სეიმის მაგალითი და საქართველოს ეროვნულ საბჭოს საკონსტიტუციო კომისიის პოლიტიკური ზღაპრები, ჩვენ როგორც მაშინ, დღესაც წინააღმდეგნი ვიქნებით საქართველოს ხარჯზე ამიერ-კავკასიის საცენტრო მთავრობის შექმნისა

და როგორც მაშინ, დღესაც ცხოვრების ლოლიკა ჩვენთან იქნება.

საქართველოს კონსტიტუციის პროექტეში

ადგილობრივი მმართველობანი

1. ადგილობრივი მართველობანი განაგებენ ადგილობრივ მართვა-გამგეობის და მეურნეობის საქმეებს თავის ტერიტორიის ფარგლებში.

2. ორგანიზაცია, უფლებანი და მოვალეობანი და მართვა-გამგეობის წესი ადგილობრივ მართველობათა განისაზღვრება კანონით.

3. ადგილობრივ მართველობებს აქვთ უფლება სავალდებულო დადგენილებათა გამოცემისა კანონის ფარგლებში.

4. ადგილობრივი მართველობანი აირჩევა საყოველთაო, პირდაპირი, თანასწორი და ფარული კენჭის ყრის პროპორციონალური სისტემით.

5. ადგილობრივ მართველობათა დადგენილებანი და განკარგულებანი შეიძლება გაუქმებულ იქმნეს მხოლოდ სასამართლოს წესით.

6. მართველობის ცენტრალური ორგანოებს უფლება აქვთ შეაჩერონ ადგილობრივ მართველობათა დადგენილებანი და განკარგულებანი, თუ იგინი ეწინააღმდეგება კანონს. წესი და პირობა შეჩერებისა განისაზღვრება კანონით.

7. ადგილობრივი მართველობანი მართვა-გამგეობის საქმეებში ემორჩილებიან მთავრობის ცენტრალურ ორგანოებს.

8. კანონი განსაზღვრავს იმ საგნებს, რის შესახებ ადგილობრივ მართველობათ დადგენილება დამტკიცებულ უნდა იქნეს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ.

სახელმწიფო მოხელენი

მუხ. 1. ყოველ თანამდებობაზე შეიძლება მიღებულ იქნეს საქართველოს მოქალაქე თუ იგი კანონში აღნიშნულ მოთხოვნილებებს აკმაყოფილებს.

მუხ. 2. მოხელე ან თანამდებობის პირი შეიძლება გადაყენებულ იქნეს თანამდებობიდან იმ დაწესებულების ან პირის განკარგულებით, ვისგანაც იყო მიღებული, ხოლო სრულებით დათხოვა სამსახურიდან შეიძლება სასამართლოს, ან იმ ორგანოთა დადგენილებით, რომელსაც ამის უფლება ექნება მინიჭებული კანონის მიერ.

მუხ. 3. თვითეულ მოხელეს მიენიჭება უფლება პენსიისა; მოხელისა ან მის ოჯახის წევრთა მიერ პენსიის მიღების პირობებს განსაზღვრავს კანონი.

მუხ. 4. თვითეული მოხელე პასუხისმგებელია სასამართლოს წინაშე საერთო წესის მიხედვით.

ყოველ მოქალაქეს უფლება აქვს პასუხისგებაში მისცეს ყოველი მოხელე მის დანაშაულობის გამო საზოგადო წესით.

ყოველ მოქალაქეს უფლება აქვს მოხელეს მოქმედებით მიყენებული ზარალის ანაზღაურება მოსთხოვოს სახელმწიფოს.

ეკონომიური ცხოვრება.

ეკონომიურ აღორძინების გზით.

ომისა და რევოლიუციის პროცესში მოთავდა ყველა ის ეკონომიური ღირებულებანი, რომელიც ადამიანის შრომის ნაყოფიერობის წყალობით მრავალ, ათეულ წლების განმავლობაში იგროვებოდა. დღეს აუცილებელ საგნების ნაკლებობას განიცდის არა მარტო ეკონომიურად ჩამორჩენილი ჩვენი ქვეყანა, არამედ დოვლათიანი ევროპაც კი.

ომის განმავლობაში კაცობრიობა თითქმის მხოლოდ წარსულში დაზოგილის ანგარიშზე ცხოვრობდა, ვინაიდან ჩქარის ტემპით წინ მიმავალ ეკონომიურ ცხოვრებამ შეაჩერა თავისი განვითარება.

თუ საზღვრისწერადაა აწეწილი საერთოდ ევროპის სამეურნეო ცხოვრება და ომი ასე მწვავე შედეგებით აღსავსე შეიქმნა გამარჯვებულ სახელმწიფოთათვისაც კი, კერძოთ უარესია ამ შემთხვევაში დამარცხებულთა ხვედრი. გამარჯვებული ანტანტა შეუბრალებლად გაუსწორდა დამარცხებულთ..

ანარქიის ტალღა, რომელიც აგუზგუზდა ყოფილ ავსტრო-უნგრეთის ტერიტორიაზე, გერმანია, ანტანტის მიერ გამოცხადებულ ეკონომიურ ბლოკადის.

გერმანია ამ ანარქიისაგან მხოლოდ ძლიერმა ეროვნულმა ნებისყოფამ და შეგნებამ იხსნა.

საერთოდ ეკონომიური კრიზისი საუკეთესო ნიადაგია სოციალ-პოლიტიკურ მაქსიმალიზმისათვის, რომელიც ანარქიაში ჰპოულობს გამოხატულებას.. ჩვენ მომსწრენი ვართ, რომ ოდესღაც მატერიალურ და სულიერ კულტურით ძლიერ სახელმწიფოებს წინაშე ადამიანთა ნორმალურ ცხოვრების აშლის შესაძლოება და ზოგი მათგანი უკვე მოექცა ანარქიის რკალში. ასეთი შესაძლოებისთვის არც საქართველოა შეუვალი, რადგანაც, ბუნებრივი სიმდიდრით უხვად დაჯილდოებული საქართველო ამ საერთაშორისო კატაკლიზმებს ეკონომიურად ღარიბი და გაძარცული დახვდა. ქართველ ერს

არ ჰქონდა სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია, რომ ამით მას საშვალება მისცემოდა მომზადებული დახვედროდა მსოფლიო ქარტეხილს. რათა დროებით მაინც დავაყენოთ ეკონომიური კრიზისი ჩვენ იძულებული ვართ მივმართოთ ბალიატივებს, და ქვეყანა კაპიტალისტურად დაწინაურებულ ქვეყნების ექსპლოატაციის ობიექტად გადავაქციოთ.

სახელმწიფოში სრულიად შეწყდა და ეკონომიური შემოქმედება; სახელმწიფო ღატაკდება, რადგან საზღაპროდ დაეცა შრომის ნაყოფიერება. ეროვნულ მეურნეობის კრიზისს თან მოჰყვა შედეგად სოციალურ ცხოვრების აშლა!

თითქოს უიმედოა ქვეყნის აწმყო მომავალში მდგომარეობის გაუკეთესების ნიშნებს ვერ ვხედავთ; მაგრამ თუ გავიხსენებთ ანალოგიურ მაგალითებს წარსულ ისტორიიდან, მეტი იმედით უნდა შევსცქეროდეთ, როგორც კულტურულ და ეკონომიურ ტრადიციებით აღჭურვილ ევროპის სახელმწიფოების, ისე პატარა საქართველოს მომავალს, რომლის პოტენციალი ძალა თავდებია მისი ბრწყინვალე გამარჯვების.

1870 წლის გერმანიასთან შებრძოლების დროს დამარცხებული, და 5 მილიარდიანი კონტრიბუციით ფინანსიურად და ეკონომიურად დამბლა დაცემული საფრანგეთი, რამდენიმე ათეულ წლის განმავლობაში ისევ გასწორდა წელში და მან დაკარგული საერთაშორისო წონა და ფასი დაიბრუნა. სამარცხვინო დამარცხების და რევოლიუციის ცეცხლში გავლის შემდეგ საფრანგეთის პოლიტიკა იქით იყო მიმართული, რომ ნაციონალური შრომა უფრო განაყოფიერებულიყო და რესპუბლიკამ შექმნა ის აუცილებელი სოციალური და პოლიტიკური პირობები, რომელიც საჭირო იყო მრეწველობის ჩქარის ტემპით განვითარებისათვის. გაუდაბნოებული ქვეყანა მალე მოშენდა და აღადგინეს ის ღირებულებანი, რომელნიც ომის დროს განიავდენ.

უეჭველია, გამარჯვებული ანტანტი ეკონომიურ აღორძინებისკენ ამავე გზით წავა, თორემ უმიზნო შეიქნებოდა მისი გამარჯვება და ახალ ბაზრების მოპოვებისათვის ამდენი სისხლის დვრა. ამავე გზით წავლენ სისხლიდან დაცლილი დამარცხებული სახელმწიფონიც... ეს გზა მათთვის ნაცნობი და ნაცადი გზაა.

საქართველომაც უნდა ისარგებლოს ისტორიის გაკვეთილით.

რაც ნაკლებ ორიგინალობას გამოვიჩენთ და ნაკლებ სოციალურ და ეკონომიურ ექსპერიმენტებს მოვახდენთ ნორჩ რესპუბლიკის გაუმაგრებელ სხეულზე, მით უკეთესია ჩვენი დამოუკიდებლობის განმტკიცებისთვის. სოციალურ ცხოვრების მოწესრიგება და და ეკონომიურ პოლიტიკის გადახალისება, აი, სად არის ის ფილოსოფიური ქვა, რომელიც განკურნავს ჩვენს რესპუბლიკას ყოველგვარ სნეულებისგან და, რომელსაც ამაოდ ეძებენ ქვეყნის მმართველნი სოციალურ და პოლიტიკურ რადიკალიზმში. საქართველო ეკონომიურ აღორძინების გზით უნდა წავიდეს; ქვეყნის მმართველთა ვალია ხელი აიღონ იმ პოლიტიკაზე, რომელიც ქართველ ერს ამ გზას უშლის. ისტორიის ლოლიკა და ფაქტების ძალა დაგვიანებით მაინც თავისას იზამს, მაგრამ, უბედურება ის არის, რომ ეს დაგვიანება ქართველ ერს ძვირად დაუჯდება.

ნერონი.

უცხოეთი

რ უ ს ე თ ი

მთავრობის შეცვლა საბჭოეთში.

გაზ. „პრავდა“ იტყობინება, რომ ახლო მომავალში შესდგება ახალი მთავრობა საბჭოთა რუსეთში. მთავრობის შემადგენლობაში შევლენ აგრეთვე მენშევიკები და შემდეგ წაუყენებენ საზავო პირობებს გენერალ დენიკინს და ადმირალ კოლჩაკს.

დენიკინი და ინგლისი.

ლონდონიდან დენიკინის არმიისთვის გამოუგზავნიათ 277 აეროპლანი.

საბჭოთა მთავრობა და აღმოსავლეთის მუსულმანები.

დენიკინელთა გაზეთი „ჟიზნ“-ში დაბეჭდილია წერილი „სოვდეპია, გერმანია და ინგლისი“-ს სათაურით, სადაც საინტერესო ცნობებია სოვდეპიის ძალაუფლების შესახებ თურქესტანში და ავღანში. ჯერ ისევ ემირ ხაბიბულის სიკვდილამდე საბჭოთა მთავრობაში დაპირებული იყვნენ ავღანში თავისუფლად შესვლისა. ბოლშევიკებს სჯეროდათ, რომ ავღანისტანში ისე შევლენ, როგორც თავის კარებში.

1917 წელს საბჭოთა მთავრობას უნდოდა ავღანში გაეგზავნა თავისი დიპლომატიური მისია ვინმე ბრავინის მეთაურობით. მისსია დაჭერილ იქმნა ავღანელების მიერ ბუხარის საზღვრებთან, მაშინ ლენინმა მოსკოვში მიიწვია ინდოეთის პროფესორი მაიოვლევი ბარაკატულლას მამადი. საბჭოთა მთავრობა გაზაფხულზე 1918 წელს ზეიმით იღებს ინდოეთის მუსულმანთა წარმომადგენლებს და ყოველ ნაირად აორკეცებს მუსულმანთა უკმაყოფილებას ინგლისის რეჟიმის წინააღმდეგ. ინდოეთში გამოიცა მოწოდებაც „რუსეთის და აღმოსავლეთ ყველა მშრომელ მუსულმანებს“, სადაც საბჭოთა მთავრობა თავის თავს მუსულმანების მფარველად აცხადებდა.

თურქესტანელი სოვნარკომი ინიშნება, კაპიტანი კაზიმ-ბეგი თურქესტანის აღმოსავლეთის ფრონტის მთავარ სარდლად, ხოლო ინდოეთის პროფესორი ბარაკატულლა გაგზავნილ იქნა ლენინთან „პენჯაბში შეთანხმების გეგმის გამოსამუშავებლად“. ბარაკატულლის და კაზიმ-ბეგის მიერ გამოშვებული იქმნა საბჭოთა მოწოდება „აზიის ყველა მუსულმანთ“.

ამ ახლად გამომცხვარმა კომუნისტებმა სთქვეს, რომ მუსულმანელ პროლეტარიატის წინამძღოლობა გასწიონ, მაგრამ თავიანთ საქმეს კი აკეთებენ. სხვადასხვა ერთათვის მზადდება ცალკე მოწოდებები, რომლის შინაარსი ხშირად ეწინააღმდეგება ერთმანეთს, მაგრამ რომელთაც ერთი და იგივე მიზანი აქვთ: მუსულმანთა მიმხრობა საბჭოთა მთავრობის სამსახურში და ამით მოხალისეთა რუსეთზე და ინგლისზე მათი მისევა.

ლოიალურ თურქმენებს, რომ არ იბრძოლონ, რადგან „თავიანთ მმართველნი ხალხის დახოცვა—უმეიდესი ცოდოა“, ხოლო საბჭოთა ჯარში კი იმყოფებიან ტყვე მადიარები, აგრეთვე ყირგიზელები, დუნგანელები და მუსულმან სართები, რომელნიც შეკრებილნი არიან ბოლშევიკების მიერ დაპყრობილ რაიონებიდან.

დეკლარაცია სამხრეთ-რუსეთის მთავრობისა

„უ. რუსი“ იტყობინება, რომ მალე ხანში, სამხრეთ რუსეთის კონფერენციის მუშაობის დამთავრებისა და მთლიანი სახელმწიფოებრივი მთავრობის შექმნის შემდეგ სამხრეთ-რუსეთში, მოელიან მთავრობის ვრცელი დეკლარაციის გამოქვეყნებას, რომელშიაც განმარტოებული იქნება ახალი მთავრობის მოქმედების პროგრამა, აგრეთვე უახლოესი მიზნები და ამოცანები მთავარმართველობისა.

ი ტ ა ლ ი ა

იტალიის სესხი.

გაზეთების გადმოცემით იტალიის სესხი უკვე აღწევს ცხრა მილიარდ ლირს.

ლენინი და იტალიის პროლეტარიატი.

იტალიელთა სოციალისტების ორგანოს „Avanti“-ს გამოუქვეყნებია ლენინის წერილი, მიწერილი იტალიის პროლეტარიატისათვის, სადაც ის მოუწოდებს იტალიის პროლეტარიატს რომ საფრანგეთის, ინგლისის და იტალიის ბურჟუაზიის პროვოკაციას არ ენდოს. ლენინი აუწყებს მათ, რომ იტალიის კომუნისტები ენერგიულად მუშაობენ და არის იმის გარანტია, რომ ყველა წვრილ მესაკუთრეთ, მრეწველთ, მიწად-მფლობელთ თავიანთკენ გადმოიყვანენ, მათ მიემხრობიან და მაშინ დამყარდება ხალხის დიქტატურა.

ი ნ გ ლ ი ს ი

თემთა პალატაში.

ინგლისის თემთა პალატის 4 ქრისტეშობისთვის სხდომაზე დეპუტატ კონვერტიმ შემდეგი შეკითხვა გააკეთა:

მოეხსენება თუ არა პრემიერ-მინისტრს, რომ მოხალისეთა ჯარის სარდლობის აგენტების მოქმედებამ ალიაქოთი გამოიწვია საქართველოს რესპუბლიკის მცხოვრებთა შორის. შემდეგ კონვერტი შეეკითხა: გამოტანილია თუ არა რაიმე გადაწყვეტილება ბათუმის ოლქის შესახებ, რომელიც ისტორიულად საქართველოს განუყოფელ ნაწილად ითვლება და სტრატეგიულის თვალსაზრისით დიდი მნიშვნელობა აქვს ინგლისისათვის.

ლლოიდ-ჯორჯის პასუხი: მთავრობამ უწყის, რომ ბათუმის ოლქში და კავკასიის სხვა ნაწილებში არსებობს მოძრაობა რუსეთის ბატონობის სასარგებლოდ და საწინააღმდეგოც. შეკითხვის მეორე ნაწილზე პასუხი უარყოფითია. ბათუმის მომავალს გადასწყვეტენ კავკასიის საკითხის გარეშე.

შეკითხვა ინგლისის მთავრობას რუსეთის საქმეების შესახებ.

პრეს-ბიურო გადმოგვცემს „ტაიმსი“-ს შემდეგ ცნობას: თემთა პალატას განზრახული აქვს შეიტანოს შემდეგი რიგი შეკითხვებისა რუსეთის საქმეებისა გამო.

1. შეკითხვა პრემიერ-მინისტრს: იცნობს თუ არა დიდი ბრიტანეთი დამოუკიდებლობას სხვა სახელმწიფოებისას, რომელიც შეიქმნენ ყოფილ რუსეთის სახელმწიფოში, გარდა ფინეთისა და პოლონეთის რესპუბლიკებისა.

2. შეკითხვა საგარეო საქმეთა მინისტრს: იცის თუ არა დიდი ბრიტანეთის მთავრობამ, რომ ბოლშევიკებმა, შეიტყვეს რა ვინაობა იმ ხუთასი ოფიცრებისა, რომელნიც გადავიდნენ იუდენიჩის მხარეზე, დასაჯეს ან განზრახული აქვთ დასჯა მათი ცოლებისა.

3. გამოეთხოვოს პრემიერ-მინისტრს თანხმობა იაფი გამოცემების დასაბეჭდად, სადაც აღწერილი იქნება ბოლშევიკების სიმხეცენი, რომ ინგლისის საზოგადოებამ შეიტყოს სარწმუნო წყაროებიდან სიმართლე რუსეთში არსებულ მდგომარეობის შესახებ.

4. როდის ან სად შეიკრიბება საერთაშორისო კონფერენცია მომავალი რუსეთის საკითხების სამსჯელოთ.

5. რომელი მთავრობები და რომელი ნაწილები ყოფილი რუსეთისა წარსდგებიან კონფერენციაზე მოწვეულ იქნებიან თუ არა საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენლები.

ა მ ე რ ი კ ა

ერთა კავშირის საბჭო.

პარიზის „Journal“-ი იტყობინება, რომ ვილსონმა განაცხადა სურვილი ერთა კავშირის საბჭოს მოწვევისა, რომელიც უნდა შეიკრიბოს საზავო ხელშეკრულების რატიფიკაციის გაცვლის შემდგომ სადავო რაიონების გამოსარკვევად.

ოსმალეთი

სტამბოლის ბედი.

პარიზის „მატენის“ გადმოცემით სტამბოლის და სრუტეების საკითხი გადაწყვეტილი იქნება ინგლისის მდგომარეობის მიხედვით. მთავრობის რეზიდენცია იქნება ან ბრუსაში, ან კონიაში.

ეგვიპტე

ეგვიპტის კონსტიტუცია და ინგლისის მთავრობა.

ქაიროში გამოქვეყნებულია შემდეგი ოფიციალური ცნობა:

„დიდი ბრიტანეთის პოლიტიკა ეგვიპტეში მდგომარეობს ავტონომიის მიღებაში ბრიტანეთის მთავრობის მფარველობის ქვეშ და თვითმართველობათა სისტემის განვითარებაში, ეგვიპტის სუვერენის მეთაურობით. დიდი ბრიტანეთის მიზანი მდგომარეობს იმაში, რომ დაიცვას ეგვიპტე ყოველგვარი გარეშე საფრთხისაგან და ყოველგვარი ჩარევისაგან რომელიმე უცხო ძალისა და ამავე დროს დაამკვიდროს კონსტიტუციური სისტემა, რომლის დროსაც სულთანმა, მისი მინისტრებმა და ხალხის მიერ არჩეულ წარმომადგენლებმა ბრიტანეთის მფარველობის ქვეშ უფრო ნაყოფიერად ითანამშრომლონ თვითეულმა თავის სფეროში, ქვეყნის წარმატებით სამართველად.

ბრიტანეთის მთავრობამ გადასწყვიტა გაგზავნოს ეგვიპტეში მისია, რომელსაც მონდობილი აქვს შეიმუშაოს კონსტიტუციის წვრილმანები, შედგენილი ნაჩვენები სახით, და თათბირით სულთანთან, მის მინისტრებთან და სახალხო წარმომადგენლებთან გადადგან ნაბიჯი წინასწარ მუშაობისა, აუცილებელი მომავალი მმართველობის ფორმის დასამყარებლად.

მისსიის ფუნქცია არ არის ეგვიპტის კონსტიტუციის განმტკიცება. მის მოვალეობაში შედის გამორკვევა ადგილობრივ პირობებისა, განსჯა ადგილობრივ, კომპეტენტურ ორგანოების რჩევით, რომელნიც სცნობენ მიუცილებლად რეფორმების შემოღებას,—რომ შემდეგში ის წარუდგინონ განსახორციელებლად სრულის თანხმობით სულთანთან და მის მინისტრებთან, და გამოიმუშაონ პროექტი მმართველობისა, რომ შემდეგში ის გატარებულ იქმნას ცხოვრებაში.

ახალი ამბები

მთავრობაში

მთავრობის თავმჯდომარის გამგზავრება.

მთავრობის თავმჯდომარე ბ-ნი ნ. ნ. ჟორდანია დღეს მიემგზავრება ლანჩხუთს.

მისტერ ოლივერ უორდროპის ჩამოსვლა.

მისტერ ოლივერ უორდროპი ბათომიდან თბილისში ჩამობრძანდა.

გენ. ძღილის გამგზავრება.

აჭარის შტაბის უფროსი პოლკ. დეგილი ბათომს გაემგზავრა.

ხორბლის შეძენა.

თანახმად რუმინიის მთავრობის წინადადებისა ამ დღეებში ჩვენი მთავრობის წარმომადგენელნი დ. როსტომაშვილი და ი. ებრალიძე მიემგზავრებიან რუმინიაში დიდძალი ხორბლის მისაღებად. ხორბალი თამბაქოზე იქნება გაცვლილი.

თ ა თ ბ ი რ ი

13 ქრისტეშობისთვეს შინ. საქმეთა მინისტრის თავმჯდომარეობით მოხდა თათბირი ზემო სვანეთის მდგომარეობის შესახებ. თათბირში მონაწილეობა მიიღეს: მინისტრის ამხანაგმა ჭიჭინაძემ, ადმინისტრაციის ინსპექტორმა ზემოსვანეთის კომისარმა, ლეჩხუმის ერობის თავმჯდომარემ და იმავე ერობის გამგეობის წევრმა. თათბირზე შემუშავებულ იქნა სხვა და სხვა ზომები ზემო სვანეთის მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

იუსტიციის სამინისტროში.

ახალი მინისტრი.

პარასკევს, იანვრის 2-ს, თანამდებობის ასრულებას შეუდგა იუსტიციის მინისტრად ახლად დანიშნული რ. არსენიძე. ახალმა მინისტრმა, იუსტიციის ყოფილ მინისტრთან გ. პ. გეგეჭკორთან ერთად, დაიარა სასამართლო უწყების დაწესებულებაში მოთავსებული დაწესებულებანი და ეცნობოდა სასამართლოს მოხელეებს. ოლქის სასამართლოს სისხლის სამართლის განყოფილების დარბაზებში გ. გეგეჭკორმა და რ. არსენიძემ მიმართეს სიტყვებით იქ შეკრებილ მოხელეებს. მოხელეების მხრივ სიტყვით მიმართა მინისტრს ა. ჭანჭიაშვილმა. შემდეგ მინისტრის კაბინეტში გაიმართა მინისტრის თავმჯდომარეობით თათბირი, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს სასამართლო დაწესებულებათა უფროსებმა. შაბათს, იანვრის 3-ს, მინისტრმა მიიღო დაწვრილებითი მოხსენება დეპარტამენტის მმართველის გ. ო. ქარლანიასაგან და გაეცნო სამინისტროს კანცელარიას.

მიწ. მოქმ. სამინისტროში

სახელმწიფო მამულების გამგებლობა და აგრარული რეფორმის გატარება აფხაზეთში

შემუშავებულია და მიღებულია შემდეგი დროებითი დებულებანი აფხაზეთში აგრარული რეფორმის გატარებისა და სახელმწიფო მამულების მართვა გამგეობის შესახებ.

ავტონომიურ აფხაზეთის კონსტიტუციის შემუშავებამდე აგრარულ რეფორმის გატარების საკითხის შესახებ წესდება შემდეგი დებულებანი.

აფხაზეთში აგრარულ რეფორმის განხორციელება და სახელმწიფო მამულების გამგებლობა ეკისრება აფხაზეთის კომისარიატის მიწათ-მოქმედების განყოფილებას.

მიწათ-მოქმედების განყოფილების გამგე სხვა სამსახურისმგებლო თანამდებობის პირნი და აგრეთვე სახელმწიფო კულტურულ მამულების გამგეს ნიშნავს მიწათ მოქმედების განყოფილება მიწათ-მოქმედების სამინისტროსთან შეთანხმებით.

მიწათ-მოქმედების განყოფილება თავის მოქმედების შესახებ ანგარიშს აბარებს აფხაზეთის კომისარიატს და აგრეთვე ყოველთვიურად — მიწათ-მოქმედების სამინისტროს.

აგრარულ რეფორმის გასატარებლად აფხაზეთის კომისარიატის მიწათ მოქმედების განყოფილებასთან არსდება საგანგებო ნაწილი.

სახელმწიფო კულტურა მამულებს მიღებას საჩქაროთ ახდენს მიწათ-მოქმედების განყოფილების მიერ არჩეული 3 პირისაგან შემდგარი საგანგებო-ეობით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შენიშვნა: სახელმწიფო მამულების დასაჩქარებლად, თუ ეს საჭირო იქნება, სდგება მცირე კომისია ისეთივე შემადგენლობით.

სახელმწიფო კულტურულ მამულების ექსპლოატაციისა და გამგეობისთვის აფხაზეთის კომისარიატი მიწათ მოქმედების განყოფილების საშუალებით საჩქაროთ იმუშავებს მარეგულირებლებს და სამეურნეო გეგმებს, რომლებიც წარედგინება მიწათ-მოქმედების სამინისტროს საკანონმდებლო დაწესებულებებში შესატანათ.

შეხვედრებთა შორის სასოფლო სამეურნეო ცოდნის გასავრცელებლად ერთ-ერთ სახელმწიფო კულტურულ მამულში იხსნება სასოფლო-სამეურნეო სკოლა.

აფხაზეთის კომისარიატის მიწათ-მოქმედების განყოფილებას ევალება სოხუმის საცდელ საბაღოსნო სადგურის, თამბაქოს პლანტაციის და მიწათ-მოქმედების სამინისტროს სატყეო ნაწილის ადგილობრივ მოხელეების შეთავსებულობა, რომელთა მოქმედების შესახებ მოახსენებს მიწათ-მოქმედების სამინისტროს.

სხვა და სხვა ამბები

ჟურ. „თეატრი და ცხოვრება" ამ წლიდან ყოველკვირეულად გამოდის გადიდებულის ფორმატით. უკვე გამოვიდა № 1. ნომერში მოთავსებულია იშვიათი სურათები: ჟორდანიის მამით და დით ხტუმრობა საქართველოში ილ. ჭავჭავაძესთან, ცხრა ძმა 1905 წ. ნაძალადევში რევოლუციის დროს დახოცილნი, ნოე ჟორდანია და კარლო ჩხეიძე ბათუმში, საქართველოს განთავისუფლებას რომ უძღვნა, სახლი, რომელშიაც ნოე ჟორდანია დაიბადა და მრ. სხ. მოთავსებულია მრავალი წერილი, ესკიზი, ლექსები და სხ. ჟურნალი დაბეჭდილია ახალ სტამბაში, გადიდებულის ფორმატით, ფასი 10 მან.

იტალიელი პროფესორი საქართველოს შესახებ.

დეკემბრის პირველ რიცხვებში ქალ. რომში ფილოსოფიური წრის სხდომაზე პროფ. ნოვარონზემ მოხსენება წაიკითხა ამიერ-კავკასიაში მოგზაურობის შესახებ. წრის თავმჯდომარე ცნობილი გეოგრაფოსი პროფ. რიკიერი წრის სახელით მიესალმა ქართველ ხალხს და შემდეგ სიტყვა გადასცა პროფ. ნოვარონზეს, რომელიც დაწვრილებით შეეხო საქართველოს პოლიტიკურ და ეკონომიურ მდგომარეობას და აღნიშნა, რომ საქართველო დიდათ საჭიროებს პირველ საჭიროების საგნებს მაშინ, როდესაც მას აუარებელი ნედლი მასალა მოეპოვება.

ნოქ. გეგეჭკორის [illegible] გამო

შინაგან საქმეთა მინისტრის ინსტრუქციიდან შემდეგი წინადადების დებულება მოგვივიდა:

„შორაპნის სამაზრო ერობის გამგეობა აღშფოთებულია იმ უკეთური პროვოკაციით, რომელიც აწყდა გაზ. „ივერიის" № 38-ის მეთაურში ნაც დემოკრ. სახელით. ჩვენს მაზრაში არავითარ თვითნებობას და ძალადობას და არც რომელიმე პოლიტიკურ პარტიის წარმომადგენელ შეურაცხყოფილ მოქმედებას ადგილი არ ქონია და არც ექნება. ადგილობრივი გვარდია ყოველთვის და ეხლაც მოქმედებს მხოლოდ ადგილობრივ მმართველობის დავალებით. კერძოდ მოქ. გვარდია და მატერიალური შინ. საქმ. მინისტრის 29 ნოემბრის ბრძანების დარღვევისათვის—მას დაეკისრა 3 განტოლება მატერიალებით. მინისტრის ბრძანება ადგილობრივათაც საგანგებოთ იყო გამოცხადებული დამატებულ სოციალისტებიც არიან".

— მოგახსენებთ, რომ ადგილობრივი გვარდიის შტაბი ასრულებდა ქალაქის გამგეობის დავალებას ნაირალის შეკრების შესახებ. ქალაქის ხმოსანი, და არა გამგეობის წევრი, გვათია და აგრეთვე 6 სხვა მოქალაქე დაკავებული არიან თქვენ მიერ გამოქვეყნებულ სავალდებულო დადგენილებათა დაურღვევისათვის, მიუხედავად იმისა, რომ დადგენილების ასლი ადგილობრივად გაკრული იყო".

ქალ. მოურავი ჩხეიძე.

თავის დაჭრა.

სოხუმიდან პრეს ბიუროს ატყობინებენ, რომ იქ 31 დეკემბერს უცნობი ვინმე თავისივე რევოლვერით თავი დაუჭრია აფხაზეთის კომისარს, ყოფილ გზათა მინისტრს, ლორთქიფანიძეს.

ყაჩაღების დახოცვა

ზუგდიდის მაზრის კომისარი ატყობინებს შინაგან საქმეთა მინისტრს, რომ ხობის ფერის დახოცილ იქმნა ცნობილი ყაჩაღი გოგია. დეკემბრის განმავლობაში მოკლულ იქმნენ ცნობილი ყაჩაღები: კვარაცხელია, მიქაბერიძე, ღარასელია და დაჭრილ იქმნენ ვარლამი და მელიტონ თოდრიები.

შეცდომის გასწორება.

„საქართველოს" მე-2 №-ში, პოლიტიკის განყ.-ში, 5-ის ლის. ამხანაგის მოხსენებაში, მე-53 სტრ., 1 კოლონაში დაბეჭდილია: „პირველი—ჩვენი ფულის დაბალი კურსია". უნდა იყოს: „პირველი—ჩვენი ფულის დაბალი ღირებულებაა".

სასამართლოში

სენატი

საქართველოს სენატის სამოქალაქო საკასაციო დეპარტამენტის საერთო განყოფილების სხდომაზე 1920 წლის 14 იანვარს დანიშნულია განსახილველად შემდეგი საქმეები:

(სხდომის გახსნა 10 საათზე).

1. საჩივარი ტფილ. ქალ. გამგეობის რწმუნებულის ნაფ. ვექ. ამირახანოვისა თბილ. ოლქის სასამართლოს სამოქ. განყ. 1918 წლის 16 მაისის გადაწყვეტილებაზე, რომლითაც გაუქმებულია თბ. ქალ. გამგეობის 1918 წლის 23 თებერვლის დადგენილება შესახებ ლიონტი ევანგულოვის ფრიდონოვისა და ამბარცუმოვის მიწის ნაწილის რეკვიზიციისა.

2. საჩივარი თბ. ქალ. გამგეობის რწმუნებულის ნაფ. ვექილის ამირახანოვისა თბ. ოლქის სასამართლოს სამოქალაქო განყოფილების 1918 წლის 28 ნოემბრის გადაწყვეტილებაზე, რომლითაც გაუქმებულია თბ. ქალ. გამგეობის 1918 წლის 24 ოქტომბრის დადგენილება შესახებ [illegible] გამასახლებისა [illegible] ქუჩის № 13 სახლიდან.

თეატრი.

დღეს:

სახელმწიფო თეატრი დღისით „ევგენი ონეგინი" საღამოთი „სევილიელი დალაქი".

„ორფეუმ"-ს დარბაზი დღისით „თავადი სერებრიანი" საღამოთი „[illegible]" და „[illegible]".

მსახიობის დღე

დღეს.

იანვრის 2-ს სრულიად საქართველოში გაიმართა ქართველ მსახიობის დღე.

ორი იანვარი ქართულ თეატრის დაბადების დღეთ ითვლება და ამ დღეს გაიმართა პირველი „მსახიობის დღე".

ეს პირველი სახეიმო გამოსვლაა ქართველ მსახიობისა.

დიდი შეიმით ჩაიარა ამ დღემ ჩვენ დედა ქალაქ თბილისში. ამ დღეს თბილისის ყოველ კუთხეში სადაც კი კლუბები და სათეატრო დარბაზები იყო მოწყობილი იქმნა საღამო—წარმოდგენები.

დღისით დიდ ქუჩებში მსახიობთა კარნავალი. მორთულ ავტომობილში ისხდნენ ჩვენი დამსახურებული მსახიობები ვასო აბაშიძე, მარიამ საფაროვა—აბაშიძისა და ელისაბედ ჩერქეზიშვილისა.

ყველა ქუჩებში მსახიობნი ჰყიდნენ ამ დღისათვის სპეციალურად გამოცემულ გაზეთ „მსახიობის დღე"-ს. ხალხი მსახიობთ დიდი ყურადღებით და თანაგრძნობით ეგებებოდა. განსაკუთრებით ალფრთოვანებით შეეგებებოდნენ ჩვენ მოხუცებულ მსახიობ ვასო აბაშიძეს.

მსგავსი ცნობები მოდის აგრეთვე პროვინციიდან, რომ ასეთივე შეიმი გადაიხადა საქართველოს ყველა დაბა-ქალაქებში, ერთი სიტყვით ქართველ მსახიობმა სადაც კი ხელი მიუწვდებოდა ყველგან იდღესასწაულა თავისი დიდებული დღეობა. ეს დღესასწაული ტრადიციულ დღესასწაულად გადაიქცევა ქართულ თეატრის ცხოვრებაში.

საღამოს წარმოდგენები.

საღამოს თბილისის ყველა კლუბებში და პატარა სცენებზე გაიმართა უფასო წარმოდგენები. დიდძალი საზოგადოება [illegible] სახელმწიფო თეატრში. წარმოდგენაში მონაწილეობდნენ ქართულ თეატრის ხიმაყენი: ნინო ჩხეიძე, ვასო აბაშიძე, ვალერიან გუნია, ვიქტორ გამყრელიძე, ელისაბედ ჩერქეზიშვილი და სხვა.

განსაკუთრებით დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩხეიძის ქალმა ნინომ საუცხოო შესრულებით. მესამე მოქმედებაში მაყურებელთა შორის ცრემლებიც კი გამოიწვია. უკანასკნელ მოქმედებაში ხომ ყველა აღტაცებაში მოიყვანა მსახიობ ქალის გასაკვირველმა თამაშმა.

მესამე მოქმედების შემდეგ ამხანაგებმა ფარდა და წარმოდგენის მთელი შემადგენლობის—ყველა მსახიობებს სახელმწიფო თეატრის კომისარმა ამხ. წუწუნავამ მიულოცა ქართველ მსახიობთა დღესასწაული.

ცნობები პეტროგრადიდან

რედაქციამ მიიღო საქართველოს პეტროგრადელი კონსულათ ნამყოფის ბ-ნ ამ. ჩერქეზიშვილისაგან, პეტროგრადში მყოფ ქართველების შესახებ ზოგიერთი ცნობები, რომლებსაც ვბეჭდავთ იმ პირთა საყურადღებოდ, რომელთაც ეს ცნობები შეეხებათ. თვით ბ-ნი ამ. ჩერქეზიშვილი პეტროგრადში უკვე აღარ ითვლება კონსულათ, რადგან საქართველოს წარმომადგენლობა გაუქმებულია საბჭოთა მთავრობისგან.

1. **ნადეჟდა თარხნიშვილისას.** 2500 მანეთი, რომელიც შემოგზავნეთ ქალმა ზ. [illegible] მაცულიშვილის ხელით გამოგზავნეთ ამ უკანასკნელის გზაში დაპატიმრების გამო ჩემს ხელთაა და ველი თქვენს განკარგულებას.
2. **ამ. ფურცელაძეს.** ლომბარდში ნივთები დიდი ხანია დაიკარგა. ბინის მოწყობილობა ჯერ ჯერობით მთელია, მაგრამ ეხლა თქვენ ბინაში მუშებს ასახლებენ და გადარჩება თუ არა რაიმე არ ვიცი.
3. **ალ. ქარქაშ[illegible] ქალი** ცოცხალია... ნივთებიც მთელია.
4. **ნინო მაჩაბლისას.** ნივთები გადარჩა. თუ ნამონადოთ კარგ სამსახურ იშოვნით, მაგრამ საჭმელი არ არის რა. თქვენი წერილები გადაეცით კიბალიშვილს და იგანოვს.
5. **გრიგოლ დიასამიძეს.** თქვენი ძმა დათო ყოველ დღე ჩემთან დადის, მეზობლადაც სახლობს. ჩამოსვლასა ჰფიქრობს. წამოსვლამდის თელავთან მოეწყო. ბუღალტრად, თვეში 7.000 მანეთად, „ცენტრო-ხიმიკაში" (ქარხანაში) კიდევ 3.000 მანეთს იღებს, მაგრამ არ ჰყოფნის. ცოლი და [illegible] შვილი ცოცხალია.
6. **დომ. [illegible].** [illegible] დიდ გაჭირვებაში [illegible] სული. სიკვდილის წინ გამყიდა ყველა ნივთები ჩემთან და გიორგი იორამიშვილთან რომ ინახავდა. (ნაწილი მაინც შევინახე ხელს 2 (ცალი)) [illegible] ნაწილი სახელმწიფო სტამბის მუშებმა გ. იორამაშვილს წაართვეს, ნაწილი კი დაიკარგა. გიორგი უსაქმოდაა და გაჭირვებას განიცდის.
7. **ვასილ ჯანდიერს.** [illegible] (აგრონომი) ცარსკოე სელოში სცხოვრობს, აგრონომიულ ფერმის დირექტორია, ამ დღეებში ჩემთან იყო. ყველანი კარგად არიან.
8. **ზურაბ ავალიშვილს.** თქვენი ძმა წარსულ წელს მოეწყო „გლავპროდუქტში" იმის შემდეგ, როგორც ქართველებმა იცით, ჩემთან ერთხელაც არ შემოუხედია. თქვენი ნივთები ჯერ დიასამიძესთან გადაიტანა და მერე გაჰყიდა მგონი 20 ათას მანეთად, ე. ი. მეტად იაფად. ფული შეგინახათ თუ არა არ ვიცი, რადგან არ მინახავს არც ერთხელ. გიგის, ცოლი გარდაიცვალა.
9. **ნიკო [illegible].** სახლი „სოვდეპ"-მა დაიჭირა. თქვენი ნივთები მედგმურების-შორის არის განაწილებული, მაგრამ ჯერ კიდევ მთელია.
10. **კატო ჩოლოყაშვილისას.** ორი ყუთი და ბოხჩა ჩვენთან დატოვებული დაიწვა მთელ ჩვენ საზარეულოსთან ერთად მსახურის ხოლერით ავადმყოფობის გამო, მსახური ვერა გადარჩა, ხოლო საზარეულო კი დაიწვა. სანიტრებმა ყველა ნივთები წაიღეს დეზინფექციისათვის და ახლად შემდეგ გაჰყიდეს, ჩვენ კი გვეთხრეს—დაიწვაო: მათი მოსამართლე არავინაა.

[illegible]: [illegible] ცოცხალია და აქ იმყოფება. მისმა შვილმა დიმიტრიმ ცოლი შეირთო, გაბაშვილი და მისი ცოლი [illegible]. სუხომლინოვისა სხედან დიდი ხანი გოროხოვაიაზე (ციხეში) [illegible] სპეკულაციისათვის ქალი კი იმიტომ რომ სუხომლინოვის ცოლი იყო; მათი საქმეები ცუდათ არის. უბედური ლიდია ალექსეევნა ყველაფერს ჰყიდის და თავის შვილს უგზავნის ციხეში. ციურიკოვი აქ არის და გულს არ იტეხს.

12. **ეკატერინა ზარნეკაუ.** [illegible] და [illegible] აქ არიან, მაგრამ ძალიან გაჭირვებაში იმყოფებიან. აგრეთვე კირილე [illegible], კუკური ნაკაშიძე [illegible] მაგრამ კიევს შემდეგ აღარავითარი ცნობა არ არის.
13. **ნიკო მიქელაძეს:** მიხ. მოლოდეცკი ვნახე [illegible] კარგად არის.
14. **[illegible] ალ. ცაგარელს:** საწყობი [illegible] გადაეცით კომიტეტში, რადგან კარის კაცმა საგრძნობლად გაფანტა.
15. **რობაქიძეებს:** ნინო სკლიფოსოვსკი ყოჩაღათ იბრძვის; ყოველ დღე მასთან არის მარიამ ჩოლაყაშვილისა და ნატალია [illegible]. უკანასკნელი ჰყიდის [illegible] და იმით ცხოვრობს.
16. არც კონსულათ, არც თავმჯდომარეთ კომიტეტისა თებერვლის აქეთ 1919 წ. არა ვარ, რადგან მე ვთხოვე თანამდებობიდან განთავისუფლება. ქართველებიდან დახვრიტეს ზაქარია ტატიშვილი და ბორის გოგოუჯანოვი, ჩვენს დროს არავინ დატუსაღებია—ციხეებში სხედან: 1) მიხ. ვარ. წერეთელი, კ. ცაციშვილი, ნიკოლოზ ჯანდიერი, თუმცა მეზობლად ერთ და იმავე საქმის გულისთვის, პირველს ორს ემუქრებათ დიდი სასჯელი; 2) კაცი (მალე) მაჩაბარიანი რომელიც ჩაეწერა კომუნისტებში [illegible] ქურდობა 3) [illegible] გაბაშვილი (სუხომლინოვა).
17. **ალ. ერისთავს**—[illegible] უკვე დიდი ხანია რაც გაყიდეს 160—180 ათას მანეთად როგორც მე გავიგე [illegible] გაყიდა.
18. **მეგ. [illegible] მარ. ნიკ.** მსახურობს [illegible]: შვილი ცნობილი [illegible]. ბალეტში [illegible].

შეცდომის გასწორება

ამ დღეებში ადგილობრივ გაზეთებში მოთავსებული ცნობები, რომ თბილისში ჩამოვიდა „კახხმის ტრედინგ კ-ო ლიმიტედი"-ს ფირმის წარმომადგენელი კაპიტანი ხუოტი, გატყობინებთ ცნობისათვის, რომ კაპ. ხუოტი არასოდეს არ ყოფილა და არც ახლა არის წარმომადგენელი ამ ფირმისა. ის ჩამოვიდა აქ როგორც კურიერი, ჩვენთვის საჭირო დოკუმენტების გადმოსაცემად სახოგადოების გამგეობისაგან,—მეტი არავითარი დამოკიდებულება ფირმის საქმეებთან მას არა აქვს. თუ კი პირადათ ის უწოდებდა თავის თავს ფირმის წარმომადგენელს, ამისათვის ის ახლა მიცემულია კანონით პასუხის-გებაში ინგლისის მმართველობის მიერ.

ფირმის ერთად-ერთი წარმომადგენელი სტამბოლისა, მთელი კავკასიისა, თურქესტანისა და სპარსეთის ხანაზე-ბის დირექტორი—გამგის ხარისხით არის ბ-ნი ბერაძე.

დაინტერესებულ პირებმა და დაწესებულებებმა ყოველ-გვარი ცნობებისათვის უნდა მიმართონ მთავარ ბიუროს, ბარონის ქუჩა 15.

ინგლისის აქციონერული ს ზა „კახხმის-ლიმიტედი".

რედაქტორი:
„სარედაქციო კოლეგია"
გამომცემელი: თბ. ვ ჭ.-მ. კომიტეტი.

სავაჭრო-სამრეწველო პალატა

სავაჭრო ბიულეტენი

ქ. თბილისი 3 იანვარი 1920 წ.

ვ ა ლ ი ტ ა

სტერლინგი:	
ა) ბანკნოტა . .	670 მ.
ბ) ჩეკი . .	860 „
ფრანკი ფრანგული .	25-26 „
ჩეკი . . .	19-50 „
ლირა იტალიური . .	18 „
ლირა ოსმალური:	
ა) ოქროს . .	1000 „
ბ) ქაღალდის . .	235-240 „
მარკა გერმანული . .	11 „
მანეთი ყოფილ რუსეთის იმპერიისა:	
ა) ასი მანეთიანი .	200 „
ბ) ხუთასი მანეთიანი .	1000 „
ფასიანი ქაღალდები:	
თბილ. სათავ.-მამულო ბანკ.	
გირავნ. ფურცლ. .	102 „
ქუთაისისა . . .	88-90 „
თბილ. საკრედ. საზოგ. ობლიგაცია . .	105-106 „
აქც. კავკ. ბანკისა .	760-780 „
აქც. ამირ კავკ. ბანკისა .	260 „
ვაჭართა ბანკ. . .	385 „
ქარ. სა ურ. საზ. აქც. .	360 „
საქონლის ფასი:	
მატყლი ფუთი:	
გარეცხილი .	1000-1200 მ.
ჯიგარი:	
ა) გარჩეული . .	5000 „
ბ) გაურჩეველი . .	4500 „
ბამბა ფუთი . .	1500 „
ღვინო კახური ვედრო .	400-600 „
ხორბალი ფუთი:	
ა) ქართლისა . .	400 „
ბ) ბორჩალოსი . .	450 „
შაქარი ფუთი:	
ა) რაფინადი . .	3200-3400 „
ბ) ფხვნილი . .	1600-1650 „
სიმინდი ფუთი . .	200 „
ლობიო ფუთი . .	250 „
ბრინჯი აქულისა ფუთი:	
ა) 1 ხარისხისა . .	850 „
ბ) 2 ხარისხისა . .	700 „
პურის ფქვილი ფუთი:	
ა) რუსეთისა . .	800 900 „
ბ) ადგილობრივი .	450-500 „
სიმინდის ფქვილი ფუთი .	240 „
მაკარონი ფუთი . .	900 „
კარტოფილი ფ. .	200 „
კომბოსტო ფუთი . .	70 „
კარაქი გირ. გადასადნობი	150 „
ერბო გირვ. . .	95-100 „
ყველი გირვანქა:	
ა) თუშური . .	45 „
ბ) ოსური . .	45 „
გ) სულგუნი . .	40 „
კვერცხი 100 ცალი .	350-400 „
კაკალი ფუთი . .	300 „
თხილი ფუთი . .	320 „
ხორცი გირვანქა:	
ა) ძროხისა . .	18-20 „
ბ) ცხვრისა . .	20-22 „
გ) ღორისა . .	20-25 „
ქათამი . .	120-150 „
ინდოური . . .	150-300 „
იხვი . . .	100-115 „
ბატი . . .	80-120 „
ხიზილალა გირვ. . .	300 „
დოში გირვ. . .	40-50 „
ორაგული გირვ. . .	60-70 „
ზეთი გირვ. . .	40-45 „
შეშა 1 კუბ. საჟ.	
ა) რცხილისა . .	3000-3500 „
ნავთი ფუთი . .	120 „
ბენზინი ფუთი . .	250 „
ტყავი ნედლი ფუთი:	
ხარისა . .	600-1000 „
ცხვრისა ცალი . .	100 „

ქიმერიონი

ეს ახლად წარმოებული ტერმინი მწერლებმა და მხატვრებმა ყოფილ „ანონა"-ს რესტორანს უძღვნეს.

მართლაც მიზან შეწონილია ეს სახელი. მიბრძანდით, დარწმუნდებით.

ყოველი წერტილი რესტორანის შესავლისა თუ ჭერ-კედლებისა ახალი მხატვრობით არის მოფენილი.

მე არ ვკითხულობ, ვის კალამს ეკუთვნის თვითეული ხაზი ამ მხატვრობათა, გუდიაშვილს, სუდეიკინს თუ მათ ამხანაგებს, ეს კია რომ მხატვრებს ჯადოსნური ფერადების მუსიკით ადამიანის ფანტაზია გადაუტყორცნიათ დროსა და სივრცის მიზნობლართულ უკიდეგანობისაკენ.

ადამიანი მოაზროვნე, ევროპიულ მაშტაბით ხელოვნების შემფასებელი, აქ, ამ რესტორანის შესავალშივე, შეცრივ ვიკარგები. ხელოვნების კოდექსთა სასტიკ დისციპლინის ქვეშ გამოწრთობილი კრიტიკულად მოაზროვნე ჩემი გონება თვითნებობის ტალღებში სცურავს, ჩემს უნებურად მიმოჰქროლავს თავის ნებაზე, მის შეკავება აღარ ძალმიძს.

არ ვიცი, რასთან მაქვს საქმე, არის მართლა ეს რესტორანი თუ ხელოვნების ახალი ტაძარი, სადაც გამოფენა გაუთავებელ პოემებისა და მერკულაზისა ნაწვრევთა ფრესკების საჩვენებლადა, ან და შეიძლება ეს ასურულ-ბაბილონური ტაძარ სასახლეთა რესტავრაციაა? საიდან არის ამდგომადი ეს გაუდიდი ხასხასა ფერადები, რომელთა საფირონისებური მღელვარება მხოლოდ ერთი დაუსრულებელი [illegible] სასაფლოს [illegible] მზეს რომ გასიმის ხმზიო მანეში?

ავგერ, მე ისევ შესავალშივე ვარ. ვუმზერ და ვტკბები. ვტკბები და ვიკარგები. ფერადთა უცნაური ორკესტრაცია... აქ არასჩან დიონი! ლეგარი ტაქტი ლირიზმულ აკადემიზმისა, რომელმაც ტენდენციის მარწუხებით ჩაჰკლა შემოქმედება და არც თუ ვულგარი თავაწყვეტილობის მეორე ტენდენცია, რომელმაც [illegible] „ფენერა მზურული" სახით ამსჯავლობის ორგიაში გადაიკარგა. აქ ხელოვანი სდგას ასურეთის მეფესავით, რომელიც ცის ხასხას [illegible] ლაჟვარდ საფლოს [illegible], საიდანაც მოკრთიან ვარსკვლავები, რომელთა კამკაში გაზის ფანრების ერთგვარი ინტერფერენციაა, ფრინველნი ტოროლაში რომ უმზერთ [illegible] სარკმლებიდან. თვითეული სხივი მოუღლავად [illegible] ცქრიალობს, ეხვევა, ჰკოცნის, ერწყმის და ურცლელად იკარგება უმიწო მორადისობის ხეივნებში.

აი კედელიც. აქ ყოველისფერია, ყოველისფერი: ამაყი ცოლდა [illegible] კბილებით წარმოშობილ [illegible] ადამიანისა და წყევლით შეჩვენებულ სარბოლო ბიბლიური ადამ და ევის დაღუპვამდილობა; ადილიური პასტორალი! დონჟუანისებური ორგია, რომელიც [illegible] ბორო-ლის ფილახივით რომ შუშხუნებს და დამთვრალი ნიმფერწლებს ისვრის; [illegible] ჩვენებანი თავისი მრავალი მშვენიერებით; მშიერ ტანჯვით თამაშებულ თვალ-მარგალიტის ჩამორინავ; სადაცდა არარათა და რუსთაველურ რიცხვნის ლერსებ [illegible] ლი, სადაც ჯრთადი გადაშლილიან ძველი ეგვიპტის უცნობი მხატვრების და თანამედროვე ფრანგი თავის [illegible] წერტილოვნის აყვანილ განვითარებული ტექნიკით; ზანგთა მიერ ქეას ტანზე აყოლებული [illegible] და გათავებული შოთის [illegible] სონეტებით, მაგრამ ვიმ მის თვალის...

აი, [illegible] ხაბილონისებური [illegible] სივრცე, როდესაც თვითეულ სიტყვის ოქმა არა მარტო ძვირფასი იყო, არამედ ისეთივე ძნელი, როგორც შემამინარობის მძიმე აქტი. უხეში, [illegible] ზოგის ფიგურები [illegible] მელიოსტრომები და გორგონები ერთგვარ კომბინაციის [illegible] ევფრატური სფინქსები და ჩინური [illegible], რომელთა თვითეული სიტყვა ცოცხალი ორგანიზმია, როგორც დიდებულ სანსკრიტულ ლოცვათა [illegible] ნიშნებია.

„ქიმერიონის" [illegible] ადებული მხატვრობანი ერთად ადებულ [illegible] და ლოგიკის ამონაწერთა ხიზნებია...

აი მარჯვენა მხარის კედელი, ჩვენებური კინტო, ეს ჩვენებური ბოჰემის დაუვიწყარი ტიპი. ეს ის [illegible] გაზდავი, რომელიც დაუსრულებლივ [illegible] თავზე [illegible] თრიშის ნექტარსა. აი ამ თრობის [illegible] ჩაუხლეჯავს მისი სიცოცხლის ყოველგვარი სახსარი, იგი განიცდის მარადიულ შიმშილს შიმშილს ახალ-ახალი ნექტარისას, ახალ-ახალი ხორციელობის ორგიისას. მარადიული ტანჯვა, მარადიული ტკივილები, მარადიული წამებანი მსურს მას, რომ ახალ-ახალი იშვეს, შექმნას ახალ-ახალი [illegible], რომ უფრო სიღრმეთ [illegible] დამთვრალს თავისი წყურვილი ხორციელობის ორგიისა.

აი მარცხენა კედელი. აი ეს თალი ბი. ეს ხავერდოვანი ფერადები ამ კედლებისა, მოსთვალეთ, მოსთვალეთ, თუ შეგიძლიათ...

მე არ ვიცი, რამდენ მეფიქრობდნენ მხატვრები „ქიმერიონის" კედლების ამ მშვენიერებათა ხატვის დროს, არც ის ვიცი, რას ხედავენ ამ ნახატებში ცნობისმოყვარეობით მოსული სტუმრები, მაგრამ ის კი ვიცი, რომ აქ თვითეული იმას დაინახავს, რაც თვითონ მსურს.

ძველად მისტიკი თავიანთ ექსტაზში ცურავდნენ დროის [illegible] უხილავ „მის" ნამდვილი სახის დანახვას. არ ვიცი, რამდენად აღწევდნენ ისინი მიზანს, ან რამდენად გულწრფელნი იყვნენ თავიანთ ლოცვებში. ერთი კი ჩემთვის აშკარაა, რომ „ქიმერიონის" მხატვრებმა შესძლეს ამ მისტიკოსთა მიზნის მიღწევა, თუმცა უნდა ითქვას ისიც, რომ ამ „მის" შესახებ ეს მხატვრები კი არ გელაპარაკებიან ჩვეულებრივი ენით როგორც ახსნილ საგანზე, არამედ შესაძლებლობას აძლევენ შენ თვითონ ჩახვიდე და ჯადოსნური სარკით დაინახო ის, რაც შინვე [illegible]. ამისთვის მათ მიუმართავთ ხელოვნების ახალ-ახალი ხერხისათვის, რომ თვალწინ დაგიყენონ სიცოცხლე, რომელსაც შენი შინაგანი „მე" ესწრაფვის განმეორებისთვის, როგორც დიონისებური სიცოცხლის დასაწყებად, სადაც იშლება ადამიანის საბოლოო და უმაღლესი აბსოლუტობის შემეცნება.

მსურდა მოკლედ მომეკრა ეს ესკიზი შთაბეჭდილების, რომ ერთი სტუმრის შენიშვნა არ გამხსენებოდა: „ყველაფერი ეს ნევრასტენიკის ანთებულ ტვინის ნამუშევარია".

მე ექიმი არა ვარ, არც მხატვრებს ვიცნობ შორიდან თუ დაახლოვებით, რომ მათი ნევრასტენიკობა დამემტკიცებინა. მაგრამ თუნდაც ასე იყოს, ვინ იცის, იქნებ ეს უმჯობესიცაა. რამდენადაც ვიცნობ თანამედროვე მედიცინას, ნევროზი აღარ ითვლება ავადმყოფობად, იგი თურმე აუცილებელი ფაზა ყოფილა განვითარებისა, როდესაც ადამიანის ტვინი უფრო უმაღლესად გრძნობიერი ხდება, მასთან ნაყოფიერი. ჩვენ თვალწინ კი ფაქტია, რომლის უარისყოფა შეუძლებელია. ეს ფაქტი არის „ქიმერიონი", რომელიც ერთ უმშვენიერესს ძეგლად უნდა ჩაითვალოს ჩვენი ხელოვნების იმ ხანაში, როდესაც განთავისუფლებულ საქართველოს ახალ პოლიტიკის არქიტექტორებმა სახელმწიფოს შენობას მიჰყვეს ხელი.

დ. კახრაძე.

№ 14 ვაჭრობა და მრეწველობა № 14

საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის რედაქციით

საქართველოს თანამედროვე ეკონომიური ვითარება

(გაგრძელება*)

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ მონოპოლიის განხორციელება უნდა გადავიდეს, მთავრობის განსაკუთრებული კონტროლის ქვეშ, იმათ ხელში, ვინც მას იცნობს და შესძლებს მის შესრულებას პრაქტიკულად.

ამ მხრით წინადადება სავაჭრო-სამრეწველო პალატისა, რომ ამ საქმის განხორციელება მას მიენდოს, მისაღები უნდა იყოს. საქმის ასეთს გადაჭრას ის გარემოებაც ადასტურებს, რომ თვითონ სავაჭრო-სამრეწველო პალატას არავითარი კომერციული ინტერესები არა აქვს და თხოულობს მხოლოდ საორგანიზაციო ხარჯების დაფარვას.

ამ მიზნის განსახორციელებლად პალატას განზრახული ჰქონდა ეხელმძღვანელა მტკიცე ფასების რეჟიმით კი არა, რომელიც ჩვენ ზემოთ დავგმეთ, არამედ საკომისიო პრინციპით. განზრახული იყო ასეთი სქემა ორგანიზაციისა:

ნედლი მასალის პატრონებისგან პალატა იღებს მასალას საკომისიოდ და წინდაწინვე აძლევს მისი ღირებულებულების განსაზღვრულ პროცენტს ავანსად. ამ მასალას ანაღდებს უცხოეთში პალატის დაარსებული ორგანიზაცია. შეძენილი ვალიუტა სავსებით გადადის მთავრობის საკუთრებად და შესაძენად საქართველოსთვის საჭიროა საქონლისა მისი წარმოების ადგილებში. ეკვივალენტი ვალიუტისა ჩვენებური ფულით და მთავრობის მიერ დაწესებულ კურსით უბრუნდება გატანილ საქონლის პატრონს, გამოკლებით განსაზღვრულ ხაწილისა მთავრობის სასარგებლოდ და დასაფარავად პალატის საორგანიზაციო ხარჯებისა.

განაწილება შემოტანილ საქონლისა უნდა მომხდარიყო მთავრობის ხელმძღვანელობით არსებულ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებისა, კოოპერატივებისა და საიმედო კერძო დაწესებულებათა საშვალებით. ყველა ეს ოპერაციები უნდა მოხდეს მთავრობის ონტროლით.

ამ საქმის განსახორციელებლად პალატამ წინადადება შემოიტანა, რომ მოწვეულ იქმნენ ყველა ჩვენი უმწიკვლო ძალები შინ და გარეთ.

ჩვენ გვგონია, რომ ჩვენი ქვეყნის გადასარჩენად აუცილებელ კატასტროფიდან მახლობელ მომავალში იძულებული ვიქნებით დავუბრუნდეთ პალატის წინადადებას.

მაგრამ ცხოვრება აღარ ითმენს, ამიტომ უნდა გამოტანილ იქმნეს გარკვეული გადაწყვეტილება.

ეკონომიურ ცხოვრებას ისე არაფერი არღვევს, როგორც უქონლობა გარკვეული, მკაფიო და ხანგრძლივი პროგრამისა, მის უქონლობის ან მერყეობას შეაქვს დემორალიზაცია სამეურნეო პროცესში და დეზორგანიზაცია—თვითონ ცხოვრებაში. ჯანსაღი სამეურნეო მოქმედება შეუძლებელი ხდება. მეტის მეტად ბევრი საჩივარი შემოდის, უფრო კი უცხოელებისგან.

საბაჟო პოლიტიკა.

ეხლანდელ გარდამავალ დროში გამოსადეგი სახელმძღვანელო პრინციპები ჩვენი საბაჟო პოლიტიკისა ჩვენ ზევით გამოვთქვით. ჩვენი საბაჟო ტარიფების სისტემა უეჭველად დაძველდა და გადასინჯვას ჰსაჭიროებს. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ მისი გადასინჯვა უნდა დაევალოს განსაკუთრებულ კომისიას ვაჭარ-მრეწველთა წარმომადგენლების მონაწილეობით.

საბაჟო ტარიფები საზოგადოთ უნდა ეგუებოდეს ჩვენი ქვეყნის თანამედროვე ეკონომიურ ვითარებას და ჩვენი ეკონომიურ პოლიტიკის საზოგადო მიმართულებას.

სავაჭრო ხელშეკრულებანი.

ჩვენ მრავალჯერ აღვნიშნეთ საჭიროება სავაჭრო ხელშეკრულებათა დადებისა საერთოდ, და კერძოთ ჩვენს მახლობელ მეზობლებთან. არ შეიძლება არ მივესალმოთ სატრანზიტო ხელშეკრულებას, რომელიც დაიდო ამ დღეებში სომხეთთან. ჩვენ არ შევჩერდებით სავაჭრო ხელშეკრულებათა უდიდეს მნიშვნელობაზე და აქ მივუთითებთ მხოლოდ იმ საკითხებს, რომელნიც უნდა აღნიშნულ იქმნენ ასეთს ხელშეკრულებაში.

ხელშეკრულებას საფუძვლად უნდა დაედოს ურთიერთობა. მხედველობაში უნდა მივიღოთ ეხლანდელი გარდამავალი პოლიტიკური და ეკონომიური ხანა, ამიტომ ხელშეკრულების ვადა ხანგრძლივი არ უნდა იყოს, ჩვენის აზრით, არა უმეტეს ერთის წლისა. ჩვენსა და მეზობელთა შორის დადებულ ხელშეკრულებას მთავარ მიზნად უნდა დაედოს „საზღვრების გახსნა", რათა თავისუფლად ხდებოდეს მათ შორის გაცვლა—გამოცვლა ნიადაგისა და მრეწველობის ნაწარმოებისა, გარდა საქონლის აკრძალულ ჯგუფისა (ჯგ. ა, I და II *) ხელშეკრულებაში უნდა აღინიშნოს ორივე ქვეყნის მოქალაქეთა უფლებანი და მოვალეობანი, კერძოთ—მათი უფლება ვაჭრობისა და ხელოსნობის წარმოებისა, უფლება მოძრავ-უძრავ ქონების შეძენისა და მისი განკარგულებისა, უფლება მათი დაცვისა ადგილობრივ სამოსამართლო და ადგილობრივ ორგანოთა მიერ, განმარტება იმ პირობებისა, რომელშიაც უნდა მოქმედებდნენ უცხოეთის სააქციონერო საზოგადოებანი, ბანკების განყოფილებანი და სხ. საკითხი შესახებ საკონსულო ინსტიტუტისა, საკითხები შესახებ საურთიერთო დაცვისა სხვა და სხვა ნაწარმოებისა, პატენტებისა და სავაჭრო ნიშნებისა, შესახებ მიმოსვლის საშვალებათა, საბაჟო ტარიფებისა და სხვ.

ეკონომიური თავისებურება ყოველი ქვეყნისა ალბათ აიძულებს მათ სხვა და-სხვანაირ საფუძვლებზე შეჰკრან ხელ-შეკრულებანი.

ხელ-შეკრულებათა პროექტები უნდა შეიმუშავოს შესაფერმა უწყებებმა მაგრამ ამ საქმეში უეჭველად უნდა მონაწილეობა მიიღონ წარმომადგენლებმა ვაჭრობა-მრეწველობისა, რომელნიც ამ დარგში მეტათ დაინტერესებულნი არიან.

აქ ჩვენ ვათავებთ ეკონომიურ პოლიტიკის პროგრამის პირველ და უმთავრეს ნაწილს.

ამ ნაწილს დავასრულებთ საერთო დასკვნით: ქვეყნის გადარჩენა მის ეკონომიურ აღორძინებაშია, ხოლო აღორძინება შეიძლება იმ შემთხვევაში, თუ აღდგენილ იქმნა „ძველი სამეურნეო აღებ-მიცემობა", ხოლო მისი აღდგენა შეიძლება „ძველი სამეურნეო სტიმულთა" აღდგენით.

დიმ. აფხაზი.

(დასასრული იქნება).

*) სავაჭრო-სამრეწველო პალატის მოხსენება, რომელიც წარუდგინა მთავრობას ა. წ. 7 ნოემბერს (იხ. „ივერია" ნოემბრის 23, 26, 29, 30, დეკემბრის 4, 7, 11, 14, 17, 21, 25, 28 და იანვრის 3).

ყურძნის ჭაჭის გამოხდა

(დასასრული**)

მეორე ქარხანა აშენებულია ცოტა გვიან და ნავარაუდევია უფრო ნაკლებ წარმოებისთვის (3 მილიონ გრად.). პირველ ხანში ქარხანა განიცდიდა დიდ გაჭირვებას, რადგან არ ჰქონდა რექტიფიკაციური განყოფილება, მაგრამ შემდეგში ეს განყოფილებაც გაუკეთეს და ამ რიგად ქარხნის მოწყობილობა დამთავრებულად ჩაითვლება. ორივე ქარხანა სპირტს სიმინდისგან აწარმოებდა და მწვანე ალაოს დასამზადებლად კი ქერს ხმარობდა.

პურის სპირტის წარმოება ორივე ქარხანაში 1904 წლიდან შემდეგი იყო:

წლები	გამოხდილი იყო სპირტი.
1904	1.207.217 გრად.
1905	35.335 „
1906	317.800 „
1907	1.007.011 „
1908	1.719.395 „
1909	3.529.592 „
1910	1.256,367 „
1911	1.515.354 „
1012	1.308.150 „
1913	2.564.449 „
1914	2.243,127 „

საჭიროა აღინიშნოს, რომ გომის ქარხანა მუშაობდა მხოლოდ 4 წლის განმავლობაში (1903—4 ს. და 1908—1909 წ.) და დანარჩენი გამოხდა ეკუთვნის აბასთუმნის ქარხანას.

პურის გამოხდის რაოდენობის სიცოტავე საქართველოში უფრო ცხადი იქნებოდა, თუ მივიღებთ მხედველობაში, რომ აღნიშნული ორი ქარხანა მთელი ამიერკავკასიისთვის იძლეოდა სპირტს, რომელიც ხმარობდა 30 მილიონ გრად. პურის სპირტს, ერთ მესამედზე მეტი უნდებოდა საქართველოს. ამ რიგად ადგილობრივი ქარხნები აკმაყოფილებდნენ ამიერკავკასიის პურის სპირტის მოთხოვნილების ერთს მეოცედს, დანარჩენი ნაწილი კი შემოჰქონდათ რუსეთის შიდა გუბერნიებიდან, სადაც პურის სპირტის წარმოება გაცილებით იაფი ჯდებოდა.

პურის სპირტს ხმარობენ არაყის, ხილზე ან სხვა რამეზე დაყენებულ არაყის დასამზადებლად (наливки, настойки), ლიქიორების, ხელოვნურ რომის, კონიაკის და სხ. სასმელებისთვის. მაგრამ მისი მთავარი მნიშვნელობა იმაშია, რომ იგი ფარმაცევტიის და მრავალ ტეხნიკურ წარმოების საფუძველია. სპირტს ხმარობენ ძმრის, ეთერის, ქლოროფორმის, ქლორრო-გიდრატის, იოდოფორმის, სალიცილის სიმჟავის, არაყზე დაყენებულ ყოველგვარ მასალისათვის და სამკურნალო ნივთიერებისათვის. პარფიუმერიაში მას ხმარობენ რთულ ეთერის გამოსახდელად და აგრეთვე სუნელოვან ნივთიერების გამხსნელად.

სამღებრო ტეხნიკაში იგი არის უმთავრესი მასალა საღებავების, პოლიტურის და სანდალოზის (лакъ) დასამზადებლად. სპირტი შეუდარებელია როგორც ალოკოლოიდების, ფისების, მცენარეულობის და ეთერის ზეთეულობის ამომწურველი, როგორც რეაქტივი მრავალ ქიმიურ მუშაობის დროს, როგორც დეზინფექტორი დოსტაქრულ ოპერაციების დროს და როგორც დასაკონსერვებელი მასალა მცენარეულობის და ხორცეულობის პრეპარატებისა. და ბოლოს სპირტს, ან უკეთ დაბალ ხარისხის სპირტს დენატურის სახით ხმარობენ სინათლის, სითბოს და მმოძრავ ენერგიისთვის.

თანამედროვე ხანაში საქართველო მწვავედ განიცდის პურის სპირტის უქონლობას. იგი არ აკმაყოფილებს არამც თუ ტეხნიურ და ფარმაცევტიულ მოთხოვნილებას არამედ აფთიაქებს და საავადმყოფოებსაც კი არა აქვთ საკმარისი სპირტი სამკურნალო საჭიროებისათვის.

სპირტის ფასმა საზღაპროდ აიწია და თითო გრადუსი სპირტი (ერთი მეასედი ნაწილი ერთი ვედრა სუფთა ალკოგოლისა), რომელიც ომამდე ღირდა 1,5—2 კაპიკამდე, ეხლა ღირს 7—10 მანეთამდე.

საჭიროა საქართველოში აღდგენილ იყოს პურის გამოხდის წარმოება და ორი ადგილობრივი ქარხნის წარმოება აყვანილ იყოს მაქსიმუმამდე, რომელნიც თითქმის აკმაყოფილებენ საქართველოს შინაურ მოთხოვნილებას (10 მილ. გრადუსამდე). მაგრამ ამის მიღწევა არც ისე ადვილია.

გომის ქარხანა, რომელიც უფრო ნაყოფიერია გამოხდის მხრივ, უსაქმოდ იყო რამდენიმე წელიწადი და ისეთ მდგომარეობაშია, რომ შეკეთება და მისი სამოქმედოთ მოწყობა მოითხოვს დიდ ხარჯს. მაგრამ ამ დაბრკოლებათა გადალახვა კიდევ შესაძლებელია მთავრობის მხრივ მატერიალურ დახმარებით, რომელიც დაინტერესებულია გამოხდის აღდგენაში, როგორც მეურნეობის, აგრეთვე ფისკალური მხრივ, და ამიტომ უარს არ ეტყოდა საჭირო ხარჯის გაღებაში. უფრო დიდ დაბრკოლებას წარმოადგენს გამოსახდელ მასალის უქონლობა.

თუმცა ორივე ქარხანა მდებარეობს სიმინდით მდიდარ რაიონებში, მაგრამ ეხლა, როდესაც ხორბლის შემოტანა საქართველოში ასე გაძნელებულია, ვალად გვედება გამოვიჩინოთ მეტი წინდახედულობა და სათვალავში ვიქონიოთ ყოველი მთასეული ფუთი სიმინდისა, რომელიც წარმოადგენს მოსახლეობისათვის უმთავრეს ხურსათს. ამიტომ მახლობელ ხანაში პურის გამოხდის აღდგენის იმედი არ უნდა ვიქონიოთ, მით უმეტეს, რომ სიმინდის წარმოების უმთავრეს რაიონებში წელს მოუსავლობა იყო. 8 მილიონ გრადუსის პურის სპირტის გამოხდას კი დასჭირდებოდა არა ნაკლებ 200000 ფ. მასალისა.

ეკონომისტი.

*) „საქართველო" 3 იანვარი.

**) იხ. „საქართველო" 5 იანვ.

საქართველოს ნავთსადგური უნდა

წარსულ წერილებში აღნიშნული იყო, თუ რა არსებითი მნიშვნელობა აქვს საქართველოსათვის ბათომის ოლქის დაბრუნებას, იმ ბათომისა, რომელიც ორმოცდა სამი წლის წინათ ოსმალეთთან ომის დროს მამაც ქართველთა სისხლით მოირწყო. სამშობლოსათვის თავგანწირულმა ქართველებმა, რომლებიც იბრძოდნენ რუსეთის ჯართან ერთად და გასაოცარი სიმამაცე გამოიჩინეს, კარგად იცოდნენ რასა და რისთვის სწირავდნენ თავიანთ სიცოცხლეს.

რუსეთთან დადებულ ტრაქტატის ძალით საქართველოს წინად ყოფილი და კვლავ დაბრუნებული ტერიტორია უნდა შეადგენდეს საქართველოს კუთვნილებას იქ მებრძოლმა ქართველებმა კარგად იცოდნენ, რომ იბრძვიან იმ ტერიტორიის საქართველოსთან შემოსაერთებლად, სადაც ცხოვრობენ მათი ძმანი და დანი. მაშინ ბრძოლის ველზე ქართველნი თავის ნებით იყვნენ წასულნი.

საქართველო მთელი თავის წარსულში არას დროს დიდხანს არა ყოფილა სხვისა მონობაში, სხვისა ტყვეობაში. მისწრაფება საქართველოს თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის აღდგენისადმი, ბრძოლა დამოუკიდებლობის დასაცავად, აი ეს ამხნევებდა ქართველს, ეს უმაგრებდა მკლავს, ეს ჰქმნიდა ქართველებს „ლომებათ", როგორც სპარსელები ამბობდნენ.

დადგა ხანა უკანასკნელი ტყვეობი. დამ განთავისუფლებისა და საქართველო განთავისუფლდა. ქართველთ, როგორც დაჩაგრულ ერს იმედი უნდა ჰქონოდა, რომ ევროპის ბუმბერაზი სახელმწიფოები ყოველივე დახმარებას აღმოუჩენდნენ საქართველოს, საზღვრების აღდგენაში და ახლად აღორძინებულ სახელმწიფოს შინაურ ცხოვრების მოწყობაში.

ჩვენ ვიცით, რომ ომის ხანაში ყველა დაჩაგრულ ერებს აღუთქვეს მათი უფლებათა აღდგენა და დაცვა. საქართველოს დამოუკიდებლობის უფლება კანონიერია.

თანახმად ბრესტ-ლიტოვის ზავისა ბათომის ოლქი და სხვა ტერიტორია 1877—8 წლებში რუს-ოსმალების ომის დროს რუსეთის მიერ დაპყრობილი უნდა დაბრუნებოდა ოსმალეთს. ოსმალეთმა ისარგებლა ჩვენი მოუმზადებლობით და უნიადაგო ზავის პირობებით და დაეცა ბათომის სიმაგრეებს, როდესაც ქართველებს იქ მცირე ჯარი ჰყავდათ. ოსმალებმა დაიპყრეს ბათომის ოლქი და ლამობდნენ იმერეთის ნაწილის დაჭერასაც, გერმანელებს რომ არ შეეჩერებინათ. ქართველები დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ მიუხედავად ამისა ბათომი საქართველოს დაუბრუნდებოდა, რაკი ბრესტ-ლიტოვის ზავი გაუქმებულ იქმნა.

ომი გათავდა. ოსმალები იძულებულნი იყვნენ დაეცალათ ბათომისა და სხვა მომიჯნავე ოლქები. ბათომში შევიდნენ ქართველები, მაგრამ დღეს, ჩვენი უფლებათა მიუხედავათ, ჩვენ ვერ ვსარგებლობთ ჩვენი ტერიტორიით, ჩვენი ნავთსადგურით.

იქნება ეს მდგომარეობა შექმნილია ქართველთა ხასიათის განმტკიცებისათვის, იქნება ეს კიდევ ერთი გაკვეთილია ქართველთა გულში მოთმინების ასაზრდელათ, იქნება ყველა ეს ასეა, მაგრამ... ამ წერილის საგანს რომ დავუბრუნდე უნდა აღვნიშნო საქართველოს უკიდურესი მდგომარეობა, თუ დროზე ბათომის ნავთსადგური არ დაუბრუნდა საქართველოს.

თუ ამ წერილში გაკვრით შევეხე საგარეო კითხვას, მხოლოდ იმიტომ, რომ ეს კითხვა ვიწროთ არის დაკავშირებული საქართველოს ეკონომიურ ვითარებასთან.

წარსულ წერილებში აღნიშნული იყო, როგორ დაიჩაგრება საქართველო ეკონომიურად, თუ ბათომის ოლქი არ დაუბრუნდა საქართველოს და ამასთან გაიყვანეს ბათომ-ბულდაშენის გზა სპარსეთში გასასვლელად,

აღნიშნული იყო, რომ ჯერ წელში გაუმაგრებელ საქართველოს არ შეუძლიან ფოთის ნავთსადგურის ისე მოწყობა, რომ ამან ცოტათი მაინც დააკმაყოფილოს ამ მხრივ საქართველოს საჭიროებანი.

ფოთის ნავთსადგური არც წინად იყო მეზღვაურთათვის მიმზიდავი და სახარბიელო, ახლა ხომ უკიდურეს მდგომარეობაშია. ამ ნავთსადგურის ისეთ მდგომარეობაშიაც კი დაყენება, როგორშიაც იყო 1913—14 წლებში თხოულობს აუარებელ ხარჯს და არა ნაკლებ ორი წლის განუწყვეტლივ მუშაობას.

წარსულ 1919 წ. გზათა სამინისტრომ გაგზავნა ფოთში განსაკუთრებული კომისია ნავთსადგურის მდგომარეობის გამოსარკვევათ, მოკლეთ ამ კომისიის აზრი ასეთია.

ევროპის და ამერიკის გემები, რომლებიც მოდიოდნენ ფოთის ნავთსადგურში განსაკუთრებით მარგანეცისათვის, თხოულობდნენ, რომ მათი სადგომ ხაზთა შუა იყოს სიღრმე არა ნაკლებ 32 ფუტისა ანუ 9,8 მეტრისა (სიღრმე გამბურგის აგრეთწოდებული „ზევითა ნავთსადგურისა" სადაც შედიან ოკეანეს სავაჭრო გემები, არის 15 მეტრი ანუ დაახლოებით 50 ფუტი), ხოლო ნავთსადგურში შესავალი და ჩრდილოეთ, სამხრეთ და შუა ბაქანებთან არა ნაკლებ 28 ფუტისა. ამ სიღრმეთა შესანახად ორ წელიწადში ერთხელ საჭირდებოდა შლამის ამოკრება მანქანებით, უკანასკნელად შლამი ამოწურულ იქმნა 1912 წელს.

შავი ზღვის პირას მძვინვარე ხშირი ქარებისა გამო არსებობს ჩრდილოეთიდამ ფოთისაკენ ზღვისა დენა, რომელიც ქვიშოვან კიდეებს ჰხრავს და ნახრავი ქვიშა და შლამი მიაქვს ნავთსადგურისაკენ. აქ ამას წინ ეღობება ნავთსადგურის ჩრდილოეთის ბაქანი სადაც წყალი ჰკარგავს თავის მიმართულებას, სისწრაფეს, რადგან აწყდება ბაქანს, ქვიშა და შლამი ილექება და თან და თან ავსებს ზღვის ძირს და ზრდის კიდეს. ამ ნაირად 1912 წლიდამ ზღვის კიდე 100 საჟენით გასულა ზღვაში.

გარდა ამისა იმავე მიზეზებისა გამო და ნავთსადგურისაკენ მიმართულ ქარიშხალისაგან აღელვებული ზღვის ტალღებიც ჰშლამავს და ავსებს ნავთსადგურში შესავალსაც და თვით ნავთსადგურსაც.

თუ 1918 წლის გამოკვლევით საჭირო იყო 105,000 კუბიკი საჟ. შლამის ამოღება, ახალ კომისიის აზრით ეს რაოდენობა 120,000 კუბ. საჟენს აღემატება.

ამ მუშაობას აძნელებს კიდევ ის გარემოება, რომ ოსმალების ნასროლი ყუმბარები ბევრი არ გამსკდარა და ამისათვის მუშაობა უნდა წარმოებდეს დიდის სიფრთხილით, წყალში მძრომ კაცების დახმარებით.

ნავთსადგურის მდგომარეობა თხოულობს ახლავე შეუდგნენ მუშაობას. დღიდამ მუშაობის დაწყებისა საჭიროა ერთი წლის განუწყვეტლივი მუშაობა, რომ ცოტათი დაუახლოვოს სიღრმე სასურველ ზომას.

იმავე მიზეზებს და წარსული წლის დიდი ქარიშხალს დიდად დაუზიანებია ნავთსადგურის შენობები.

ზოგან ბეტონის ნაწყობი დაუზიანებია. ზღვას გამოუხრავს ნიადაგი ზღვის პირის კედლებისა, რასაც მოჰყვა ადგილ ადგილ ჩანგრევა და ზოგან დაწევა კედლებისა. ამან დაშალა ქვაფენილი, ბაქნები აქა იქ ჩაიშალა.

სახმარი წყალი იმდენი არ არის, რომ გემები სავსებით დააკმაყოფილოს.

აქამდე ნავთსადგური რიგიანათ არ არის განათებული. არ არის ელექტრონის სინათლე, თუმცა ქალაქის გამგეობას აქვს ელექტრონის სადგური.

არ არის ისეთი სახელოსნოები რომ შეიძლებოდეს დაზიანებული ნაწილების შეკეთებაც კი, გემების შეკეთებისათვის ხომ არა არის რა მოწყობილი. პატარა გემების შესაკეთებლათაც კი არსებული სახელოსნოები მოუწყობელია.

არ არის საჭიროთავე ან გემის დასაცლელი ტეხნიკური მოწყობილებანი. ნავთსადგურში დგას ორი ელევატორი, მარგანეცით გემების დასატვირთათ, მაგრამ დღიდამ დადგმისა ელევატორებს ერთი გირვანქა მარგანეციც არ აუღიათ.

აი იმ ნავთსადგურის მდგომარეობა, რომელზედაც დახარჯულია მილიონები.

რუსეთის მთავრობას სამოციან წლებში, როდესაც ბათომი ჯერ ისევ ოსმალების ხელში იყო, განზრახვა ჰქონდა პალეოსტომის ტბით ესარგებლნა, შეერთებინა ზღვასთან.

პალეოსტომში ბერძნულია და ნიშნავს ძველ ყურეს ანუ ნავთ-სადგურს. ტბა სივრცით 27-28 ოთხ-კუთხე ვერსია, სიღრმე სამოც ფუტამდეა. ტბას ერთვის სამი პატარა მდინარე. ამავე დროს ტბიდამ გამოდის მდ. ყაპარჩა, რომელიც ერთვის შავ ზღვას. ეს ტბა წინად იყო ყურე შავი ზღვისა, მაგრამ შემდეგ ყურეს პირი თან და თან იშლამებოდა და ზოგი ზღვის ტალღებით მოზიდულ ქვიშა-შლამით (დასავლეთით), ზოგი მდ. რიონით მოზიდულით (დასავლეთ ჩრდილოეთით). ამ ნაირად ზღვას მოსწყდა ყურე. ყურესა და ზღვის შუა გაჩნდა ხმელეთი, რომელსაც სიგანე 1 ნახ.—3 ნახ. ვერსამდე აქვს. გარდა ამისა ტბის მოჰაობებული ნაპირები ტორფით არის სავსე. ცხადია, აქ ოდესღაც დიდი ყურე ყოფილა ზღვისა, რომლის აღდგენა და მყუდრო ნავთსადგურათ გადაქცევა მოითხოვს დიდ ფულს და სერიოზულად დამუშავებულ გეგმას.

სამწუხაროდ ჩვენ ჯერ ძალა არ მოგვდევს უახლოვეს მომავალში სხვისა დაუხმარებლათ შევქმნათ ისეთი ეკონომიური მდგომარეობა, რომ დავიმუშაოთ და შევასრულოთ გეგმა ფოთის ნავთსადგურისა.

აი ამისათვის ბათომის ნავთსადგურის მალე დაბრუნებას აქვს ჩვენი ეკონომიური განვითარებისათვის დიდი მნიშვნელობა, ეს კარგად იცის ჩვენ მეგობრად და ფარვეულად აღიარებულმა სახელმწიფომ და იმედი უნდა ვიქონიოთ მალე განხორციელდება ჩვენი სურვილი.

ალ. ჯაბადარი.

სასარგებლო ცნობები

მუშაობის საშუალებანი.

კალოშებს ან სხვა საგნებს დასაკერებელ ადგილებიდან რეცხვით უნდა მოშორდეს ჭუჭყი და მერე კარგად გაშრეს.

შემდეგ ქოპოსანით, ქლიბით ან თალათინით უნდა კარგად მოშორდეს დასაკერებელ ადგილებში და საკერებელსაც სანდალოზი. ამის შემდეგ მქისე ზედა-პირს გარეცხავენ ბანზვინით (бензинъ), ნახვრეტის და საკერებლის ნაპირებს ფოჩით უსვამენ თხელ წებოს (ბანზვინში გახსნილს) და მოიცდიან, რომ კალოშმა და საკერებელმა იგი კარგად შეისვას. გაშრობის შემდეგ ხელახლად უსვამენ ფოჩით და უნდა ისევ კარგად შეშრეს. ამას იმეორებენ 5—7 ჯერ, ვიდრე წასმული ზედა-პირი პრიალს არ დაიწყებს, როდესაც წებო კარგად შეშრება, წასმულ ადგილებს ცოტათი ასველებენ ბანზვინით ან გოგირდოვან ნახშირბადით ან ქლოროფორმით; ბანზვინის, გოგირდოვან ნახშირბადის ან ქლოროფორმის გაქარვების შემდეგ დასაკერებელ ადგილს ადებენ საკერებელს. ასწორებენ ხის გამწევ ფორმაზე ან გირგილით (раликъ) და გასწორების შემდეგ რეზინის წებოს ზედმეტ ნაწილებს ახერხავენ და აცლიან; შემდეგ უსვამენ დაკერებულ ადგილს ასფალტოსის სანდალოზს.

ხმარების შემდეგ წასასმელი ფოჩი უნდა ჩაიდოს ბანზვინსა ან გოგირდოვან ნახშირბადში, რომ მას წებო მოშორდეს, თორემ წინააღმდეგ შემთხვევაში, წებო ზედ შეაშრება და სახმარებლად აღარ ივარგებს.

შემდეგში ჩვენ შევუდგებით სახელოსნოს დაწვრილებითი აღწერას, ჯერ-ჯერობით კი მკითხველებს მივაწვდით რეზინის წებოების, საგოზავების (замазка) და სანდალოზების იმ რეცეპტებს, რომელთა დამზადებაც სახლში შესაძლებელია.